

PROJEKTNR. 14519

Boverkets nya regelmodell:

Konsekvenser i entreprenörsled

Linda Martinsson
Skanska Sverige AB

2026-03-12

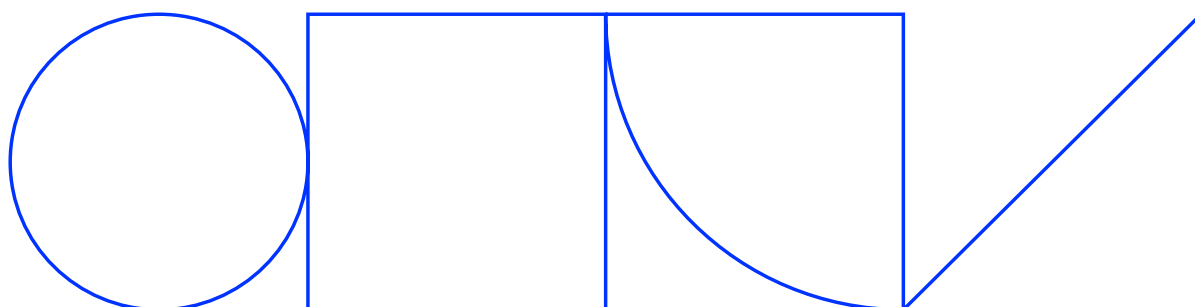

Svenska Byggbranschens
Utvecklingsfond

BYGGFÖRETAGEN

SKANSKA

Förord

Projektet bakom denna rapport har bedrivits i digitala diskussionsmöten i hela projektgruppen med referensgrupp från branschen, samt i den mindre expertarbetsgruppen med entreprenörsrepresentanter, under 2025-26.

Det är tack vare alla engagerade, intresserade och involverade personer som frågorna som vi tar upp här har kommit upp på bordet och har kunnat stötas och blötas mot erfarenheter och förväntningar från olika delar av branschen. Min tacksamhet är därför mycket stor mot nedan personer samt de ytterligare branschföreträdare som deltog vid seminariet i februari eller har bidragit med sina vinklar i mail, samtal eller möten längs vägen. Jag hoppas att vi i rapporten har lyckats fånga de viktigaste frågorna för både entreprenörer och byggherrar i den nya regelstrukturen, som införs i och med Boverkets nya byggregler och från halvårsskiftet 2026 är vårt enda byggregelverk.

Expertarbetsgrupp:

- Ove Lagerqvist, ProDevelopment/Byggföretagen
- Allan Rasmussen, JM
- Henrik Böiers, NCC
- Rasmus Öhman, Peab
- Charlotte S Tengberg, Skanska

Referensgrupp:

- Linnéa Kiiskinen, Bygg & Konsult i Väst AB/FoU-Väst
- Anna Broman, Byggföretagen
- Christine Olofsson, Byggföretagen/FoU-Väst
- Mårten Sandell, Framtiden Byggutveckling
- Daniel Lillieroth, BESAB AB/FoU-Väst
- Jakob Levander, NCC
- Douglas Wallding, Nordcert
- Samaneh Kafshgari, Peab
- Ulf Persson, Skanska
- Sven Junkers, Skanska
- Tobias Hagrenius, Brixly AB/FoU-Väst
- Joakim Dahlgren, C. Persson's Hyrmaskiner AB/FoU-Väst
- Daniel Patersson, RO-Gruppen AB/FoU-Väst
- Annika Eriksson, RO-Gruppen AB/FoU-Väst
- Mats Karlsson, Thomas Betong AB/FoU-Väst

Med stort tack till SBUF och medverkande organisationer som har finansierat detta arbete.

Göteborg februari 2026

Linda Martinsson, Skanska Sverige AB

Projektledare och författare

Sammanfattning

Vårt utvecklingsprojekt ser möjligheter för byggprojekt i regelstrukturen för Boverkets nya byggregler i att själva kunna välja hur och genom vilka tekniska lösningar som samhällskraven ska uppnås. Detta kan då, som intentionen med den nya regelmodellen är, bidra till lösningar som driver teknikutveckling, effektivisering och kostnadsbesparingar och med det ökad konkurrens i branschen, under förutsättning att kravuppfyllnaden för tekniska lösningar bedöms på samma sätt i alla kommuner. Samtidigt har projektet också identifierat möjliga hinder som kan hämma en sådan utveckling, eller leda till förseningar, driva kostnader eller skapa osäkerheter i byggprojekt i tillämpning av regelverket och ev branschriktlinjer.

Följande specifika möjligheter och risker för byggprojekt att förhålla sig till har identifierats i den nya regelmodellen, regelverket och ansvarsförskjutningen till branschen för lösningar och verifieringsmetoder:

- **Möjligheter** till nya lösningar och produkter bättre anpassade efter kunders krav och behov
- **Möjligheter** i kvalitetsfokus och teknikutveckling i byggprojektens projektering
- **Möjlighet** till bred utveckling av tekniska lösningar i bransch och branschriktlinjer
- **Risk** för oförutsägarheter i bygglovsprocess eller tolkning av krav
- **Risk** för att otydligt preciserade samhällskrav leder till oklarheter i anbud, avtal eller mot kommunen
- **Risk** för skillnader i hantering mellan olika kommuner om kravnivåer, verifiering eller framtagna lösningar tolkas olika relativt regelverket
- **Risk** för ökade kostnader för verifiering och dokumentation, kostnadsdrivande lösningar utöver samhällets krav, och förskjutning av kostnader till byggprojekt

Dessa behöver belysas, bevakas och hanteras i såväl tillämpningen i enskilda projekt som i utvecklingen i branschen i stort. Vi vill därför uppmana Boverket att följa upp och utvärdera implementeringen av den nya regelmodellen i följande aspekter, för att kunna bedöma behov av justeringar eller kompletteringar till regelverk eller modell:

1. Effekter på innovation och teknikutveckling i branschen
2. Effekter på effektivisering och ökad konkurrenskraft i branschen
3. Kostnadseffekter av verifiering, dokumentation, ev ökad administration eller kostnadsförskjutningar för byggprojekten – och samhällets byggkostnader
4. Tolkning av regelkrav, kravnivåer, nivå av verifiering och fackmässighet, där likhet över landet i tolkning av kravnivåer och verifiering är en nyckelfaktor

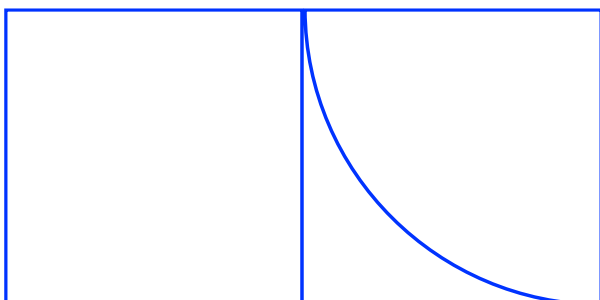
För att branschen eller samhällsbyggnadssektorn i Sverige ska kunna ta ansvar för sin del av den nya regelmodellen bedöms följande behövas:

1. Ett officiellt samverkansforum för arbete kring de nya byggreglerna
2. En officiell och gemensam plats för överblick över tillgängliga branschriktlinjer, tekniska lösningar och verifieringsmetoder för funktionskrav
3. Översikt över gemensamma och accepterade metoder för att verifiera och kvalitetssäkra branschlösningar för regeluppfyllnad av det nya regelverket
4. Tydlighet och transparens i formulering av branschriktlinjer där det framgår vad och vilka specifika byggregler de uppfyller, och att detta är verifierat
5. Fler och olika modeller för verifiering av branschriktlinjer relativt byggreglerna

Innehåll

1. Bakgrund	1
2. Syfte och mål	2
3. Arbetsätt och metod	3
4. Överblick: De nya byggreglerna	5
4.1. Kort historik/utblick	6
Roller i tillämpningen av byggreglerna	7
Framtagande av nya byggregler	7
Byggföretagens remissvar	8
4.2. Fackmässighet – definition	9
4.3. Kompetens	10
4.4. Renodlade funktionskrav – (nästan) inga Allmänna råd	11
Exempel på funktionskrav i BBR	11
Exempel på Allmänna råd i BBR	11
Exemplet konstruktionsregler och nationella val i den nya regelstrukturen	13
Exempel på saknade kravdefinitioner, nivåer och gränsvärden i den nya regelstrukturen	14
4.5. Ökade dokumentationskrav	17
4.6. Fokusflyttningar	18
Politisk förskjutning	18
Ansvarsförskjutning	20
Kostnadsförskjutning	21
5. Konsekvensanalys för byggprojekt	23
5.1. Kravformuleringar och begrepp i de nya byggreglerna	23
5.2. Struktur för verifiering av kravuppfyllnad saknas	26
5.3. Tekniska lösningar i branschregler och branschriktlinjer	27
Samhällsbyggandets regelforums initiativ för branschriktlinjer	30
Fallstudie 1: Branschrekommendationer och nya branschregler – branschregler	
Säker Vatteninstallation 2026	31
Fallstudie 2 – Verifiering av branschriktlinjer – RISE:s program	34
Diskussion fallstudier – möjliga målkonflikter och nyttor för byggprojekt	36
5.4. Orosmoln att bevaka i implementeringen	39
6. Resultat	41
6.1. Nås målen för en ändrad regelstruktur?	41
Förtydliga och likrikta regelstrukturen, och kopplingen till lagstiftningen	41

Förtydliga och renodla kraven som funktionskrav	41
Ta bort Allmänna råd med förslag på lösningar som kan misstolkas som krav	42
Ta bort hänvisning till andra myndigheters riktlinjer eller standarder	43
Förenkla regelverket, så byggprojekten själva kan avgöra hur kraven ska nås	43
6.2. Möjliga konsekvenser för byggprojekt i den nya regelmodellen	44
7. Slutsatser och vidare rekommendationer	45
8. Referenser	47

1. Bakgrund

Boverket har infört en ny regelmodell för bygg- och konstruktionsregler som ersätter BBR och EKS. Byggreglerna delas upp i hittills nio föreskrifter, som trädde i kraft vid halvårsskiftet 2025, och ytterligare en föreskrift (energiushållning, med energi- och klimatkrav från den svenska implementeringen av EUs energiprestandadirektiv EPBD) som förväntas träda i kraft senare i år. Sammantaget kallas dessa *Boverkets nya byggregler*.

Reglerna har förnyats för att skapa flexibilitet för nya tekniska lösningar och möjliga kostnadsbesparingar i byggprojekt (Boverket, 2020). Boverket vill också skapa ett mer tydligt och sammanhållet regelverk, utan Allmänna råd som upplevts alltför styrande och innovationshämmande. De nya byggreglerna innehåller kraven, medan branschen förväntas ta fram lösningarna. I byggreglerna finns krav på dokumentation och fackmässighet i projekteringen, som kan ta fram egna vetenskapligt underbyggda lösningar eller använda branschens. De Allmänna råden förväntas också tas över av branschen, där branschregler, branschrekommendationer och standarder förväntas få större vikt i byggnadsnämndernas bedömningar av om lösningarnas fackmässighet.

Under remissarbetet med Boverkets nya byggregler har branschen och inte minst entreprenörerna, gemensamt och enskilt, framfört kritik mot svagheter i den nya regelmodellen. Kritiken har bland annat berört att:

1. Otydliga kvalitativa krav utan tydlig verifierbarhet möjliggör olikheter i tolkning
2. Kort implementeringsperiod för regelverk äventyrar byggprocessen
3. Särintressen främjas i stället för ökad innovation och lägre byggkostnader
4. Föreskrifterna stödjer inte klimatomställningen och innebär ökad klimatbelastning

Oro för konsekvenserna i branschen av den nya regelmodellen har även sammanställts i t.ex. *Möjligheternas Byggregler*, *Samhällsbyggnadssektorns samlade uppfattning* (Svensk Byggtjänst, 2025).

Under tiden fram till införandet har olika aktörer i branschen gjort förberedelser som att exempelvis ta fram underlag för att kunna verifiera att reglerna uppfylls. Här har branschorganisationer och andra sammanslutningar av olika slag börjat formera sig och formulera olika typer av branschvägledning. Ett tidigt sådant arbete omfattade en "modell för framtagande av branschrekommendationer", dock utan byggentreprenörers medverkan, som publicerades på www.sakervatten.se (Säker Vatten, 2025). Här kan noteras att denna nya typ av branschriktlinjer förutom att säkerställa att byggreglerna uppfylls även ska "säkerställa bra funktion på kort och lång sikt" och "bedöma om aktuella försäkringsvillkor uppfylls", vilket är ett avsevärt vidare syfte än dagens byggregler och Allmänna råd. I samband med Säker Vattens arbete och införandet av Boverkets nya byggregler har RISE presenterat en tjänst för certifiering av branschdokument enligt de nya byggreglerna: Verifiering och validering av uttalanden (RISE, 2026). RISE presenterar inte sitt verifieringsprogram närmre på hemsidan, men publicerar verifieringen av de olika typer av branschriktlinjer (branschrekommendationer, branschdokument, branschregler och branschstandard) som de hittills har verifierat enligt programmet.

Detta projekt initierades då vi som byggtreprenörer ställde oss frågor kring vad som händer när olika aktörer tar över verifiering och godkända lösningar. Vilka konsekvenser har det för branschen? Vilka förskjutningar innebär detta, inte minst avseende kostnader? T.ex.

- Från fokus personsäkerhetsskydd till egendomsskydd
- Från kostnader för drift och underhåll till kostnader för byggnation
- Från försäkringsbolag till projektutvecklare och entreprenörer
- Från helhetsperspektiv till sakfrågedrivna beslut

Utifrån detta identifierades även en övergripande fråga som behöver undersökas: Hur kan de målkonflikter som uppstår mellan olika branschaktörer och därmed regler och rekommendationer hanteras?

Frågeställningarna är aktuella för hela byggbranschen, där alla entreprenörer och byggherrar kommer att behöva navigera genom olika branschriktlinjer och uppfylla fackmässighet. Även infrastrukturen kan komma att påverkas då, även om Boverket går före med förtydligandet av funktionskrav och hänvisningar till branschen, det inte är osannolikt att även regelmodellerna för infrastruktur kan komma att påverkas i nästa steg.

I detta projekt har vi försökt att konkretisera konsekvenserna ur byggprojektens perspektiv. I ett tidigare SBUF-rapport (SBUF 14078, 2022-2023) presenterades en strategi för att stärka standardiseringsarbetet inom samhällsbyggnadssektorn i Sverige (Byggföretagen, 2023). Detta arbete förväntas kunna vara underlag till framtida sektorgemensamma initiativ.

2. Syfte och mål

Projektets syfte har varit att genomlysna konsekvenserna av regelförändringen och den nya strukturen i Boverkets nya byggregler, med hänsyn till nya initiativ till branschriktlinjer, ur ett entreprenörsperspektiv.

I fokus ligger både den upplevda förskjutningen av insats/nytta och modellens påverkan på möjligheterna att skapa bra byggprojekt. Kan den nya regelmodellen få konsekvenser för byggkostnader eller utformning för att möta kunders behov?

Visionen är att ta fram ett diskussionsunderlag som kan hjälpa branschen och byggprojekten att förstå och navigera i det nya regelverket, för att bidra till projekt som kan uppfylla kunders behov och där fördyrande lösningar undviks. Projektet förväntas också belysa frågor eller ev otydligheter som kan behöva åtgärdas eller studeras vidare.

3. Arbetsätt och metod

Arbetet har bedrivits i en projektgrupp bestående av en expertarbetsgrupp och en referensgrupp med representanter från Byggföretagen och olika entreprenörsföretag, där några av dem även agerar i byggherreroller, samt en byggherrerepresentant. Erfarenhetsinsamling, analys- och definitionsarbetet har gjorts i expertarbetsgruppen och utkomsten av det därefter diskuterats och perspektiven prövats i referensgruppen. Arbetet har bedrivits i flera steg:

1. **Identifiera branschregler och -rekommendationer.** En ansats i arbetet har varit att identifiera olika branschorganisationer och liknande som har skapat eller ämnar skapa branschregler eller branschrekommendationer anpassade till Boverkets nya byggregler, samt eventuella metodbeskrivningar för att upprätta dessa. Arbetet startades i expertarbetsgruppen och gav ett embryo till kartläggning, men det visade också på den stora svårigheten i att identifiera ett brokigt fält av branschvägledningar som inte utgår från gemensamma riktlinjer, inte klassas på samma sätt, inte registreras någonstans, inte granskas av samma organ, inte har gemensamma uppdragsgivare, inte behöver tas fram i samverkan mellan olika organisationer, och inte samlas och tillgängliggörs på en och samma plats. Parallellt med projektet hade Samhällsbyggandets Regelforums arbete med sammanställning och klassificering av olika branschriktlinjer startats (Gabriellii, Vilka vägledningar kan man lita på?, 2025), och vi beslutade i projektet att samverka med och stämna av mot detta arbete för att kunna få en så bred och heltäckande bild av området branschriktlinjer som möjligt.
2. **Definitioner behöver göras** av centrala begrepp i byggreglerna i anslutning till branschriktlinjer, där det är av vikt för konsekvensanalysen. Några olika begrepp och exempel på begrepp diskuterades i expertarbetsgruppen, och definitioner söktes i Rikstermbanken (Institutet för språk och folkminnen, 2026) och Boverkets begreppsdatbank (Boverket, 2026). Expertarbetsgruppen tog beslutet att utforska något centralt begrepp som exempel, och valet föll på "fackmässighet" som är fundamentalt i de nya byggreglerna och för hur regelverket är tänkt att användas.
3. **Konsekvensanalys.** Expertarbetsgruppen beslutade att fokusera konsekvensanalysen till någon fallstudie av representativa branschriktlinjer och/eller modell för att ta fram dem, samt någon organisation som kommit långt på området, för att kunna fånga viktiga frågeställningar kring branschriktlinjer. Konsekvensanalysen gjordes därefter för Säker Vattens branschregler, i 2026 års version, som har verifierats enligt RISE:s verifieringsprogram för branschdokument framtagna mot bakgrund av Boverkets nya byggregler, samt RISEs verifieringsmodell i sig, som fallstudier för konsekvensanalys.
4. **Diskussionsunderlag.** Med utgångspunkt i resultaten från punkt 1 till 3 skapades en sammanställning som underlag för diskussion kring eventuella förskjutningar (kostnader, ansvar) i branschen med syfte att underlätta för byggprojekt att förstå och navigera i den nya regelstrukturen. Diskussionsunderlaget har tagits fram ur byggprojektperspektiv, för entreprenörer och byggherrar, och utgjorde underlag för det branschgemensamma seminariet i punkt 5.

5. **Branschgemensamt seminarium.** Inför slutrapportering genomfördes ett seminarium där preliminära resultat från projektet presenterades i ett branschöppet seminarium med utrymme för diskussion kring projektresultaten. Resultaten följdes upp med möjlighet till digitala kommentarer och omröstningar som presenteras här i rapporten samt i sammanfattningen av seminariet i diskussionsunderlaget enligt punkt 4.

Representerade organisationer i seminariet var

- Besab
  - Byggföretagen
  - Byggherrarna
  - Framtiden byggutveckling
  - NCC
  - Peab
  - Pro Development/
Byggföretagen
  - RO-gruppen
  - Samhällsbyggandets
Regelforum/ IQ
Samhällsbyggnad
  - Skanska
  - Thomas betong
6. **Slutrapport.** Föreliggande rapport beskriver projektarbetet samt identifierar behov av ytterligare arbete kring regelstrukturen och branschriktlinjer med syfte att tillvarata byggprojekts intressen.

4. Överblick: De nya byggreglerna

Boverkets nya byggregler omfattar flera olika typer av ändringar jämfört med BBR, på flera olika nivåer (här beskrivet som Byggregler, Tekniska egenskaps- och utformningskrav, samt Regelverk). Detta projekt berör främst de strukturella delarna och inte kraven i sig, men som utgångspunkt finns t.ex. följande ändringar att förhålla sig till:

- **Nivå Byggregler; med i vissa fall nya krav eller skärpta kravnivåer**
  - Funktionskrav som i BBR, men i flera fall inte tydligt definierade i regeln.
  - Reglers Allmänna råd, som har omfattat föreslagna lösningar för att visa exempel på nivån för att uppfylla regelkraven, har i de flesta fall tagits bort.
  - Hänvisningar till standarder och andra myndigheters riktlinjer, som i BBR kunde ge gränsvärden eller specificeringar till krav att verifiera mot, eller i andra fall förslag till verifieringsmetoder för kraven, har i de flesta fall tagits bort.
- **Nivå Tekniska egenskaps- och utformningskrav**
  - Ny struktur som tydligare stämmer överens med PBL och PBF, där reglerna för varje tekniskt egenskaps- eller utformningskrav samlas i en egen författning.
    - Avgränsning: Föreskrifterna för energihushållning, samt riktlinjer för energi, ombyggnad och de klimatkrav som omfattas av EUs energiprestandadirektiv EPBD var inte klara vid tiden för arbetet i detta projekt och omfattas därför inte här.
    - De hittills publicerade föreskrifterna adresserar inte klimatomställningen i någon större utsträckning. Tvärtom är vissa krav material- och därmed klimatbelastningsdrivande i dimensionering av konstruktion eller installationer. Underlaget har varit för litet för att diskutera klimataspekter här.
- **Nivå Regelverk**
  - Boverket ansvarar för reglerna, som nu är publicerade. Enbart utbildning och liknande kvarstår i myndighetens uppdrag och implementering.
    - Ett års övergångstid ges för samtliga föreskrifter kring tekniska egenskaps- och utformningskrav, där gamla BBR gäller alternativt.
    - Visst innehåll i Allmänna råd och EKS hänskjuts nu till standarder. Dessa var till stor del inte framtagna när övergångsperioden började, så visst underlag saknades för byggprojekt som ville börja projektera efter de nya reglerna direkt (t.ex. nationella val till eurokoder).
  - Ansvaret för metoder för verifiering av kraven, som förr kunde finnas i Allmänna råd eller hänvisningar till standarder, hänskjuts nu till branschen.
    - Branschen har ingen gemensam organisation, regelverk eller samordning för framtagning eller kvalitetssäkring av metoder för verifiering. Det finns ännu ingen struktur som mottagare, implementering eller för tillämpning av denna del av det nya regelverket.
    - Kommunerna, som tidigare kunde luta sig mot Boverkets förslag till verifieringsmetoder i Allmänna råd eller hänvisningar till standarder, har i nuläget inga strukturer för tillämpning av det nya regelverket och bedömning av kravuppfyllnad, i de fall kravuppfyllnaden behöver verifieras på andra sätt än utifrån det gamla regelverket.

- Ansvaret för framtagning av exempel på lösningar som uppfyller kraven, som förr kunde finnas i Allmänna råd eller hänvisningar till standarder, hänskjuts nu till branschen.
  - Branschen har ingen gemensam organisation, regelverk eller samordning för framtagning eller kvalitetssäkring av lösningar som uppfyller kraven. I de fall kraven och/eller lösningarna avviker från tidigare BBR-lösningar finns heller inga metoder för verifiering av dessa lösningar. Det finns ännu ingen struktur som mottagare eller för tillämpning av denna del av det nya regelverket.
  - I många fall har branschaktörer inom ramen för befintliga branschregler eller nya typer av branschriktlinjer tagit fram förslag på lösningar och verifiering av branschriktlinjerna. Det finns dock ännu inte några strukturer för verifiering av lösningarnas kravuppfyllnad, enligt ovan.
  - Kommunerna, som tidigare kunde luta sig mot Boverkets förslag till verifieringsmetoder i Allmänna råd eller hänvisningar till standarder, har följaktligen i nuläget inga strukturer för tillämpning av branschriktlinjer och bedömning lösningarnas kravuppfyllnad enligt det nya regelverket, i de fall kravuppfyllnaden behöver verifieras på andra sätt än utifrån det gamla regelverket.

Sammanfattningsvis ändras ansvarsförhållandena på regelverksnivån, där Boverket lämnar över mycket av ansvaret till branschen eller samhällsbyggnadssektorn i vidare bemärkelse. Boverket ansvarar heller inte för implementeringen av de delarna, och det finns ingen offentlig eller offentligt utpekad plats för samarbete eller publicering för det arbetet. Strukturen och implementeringen av dessa delar av den nya regelmodellen faller därmed också på branschen, men "branschen" eller "samhällsbyggnadssektorn" består av många olika aktörer med olika intressen och drivkrafter, och saknar en officiell och neutral samlande företrädare. Detta innebär också att det saknas utpekad ansvarig för implementering, kvalitetssäkring eller tillhandahållandet av denna del av det nya offentliga regelverket och definition/verifiering av samhällets kravnivå.

4.1. Kort historik/utblick

När Boverkets Byggregler BBR tillsammans med Boverkets konstruktionsregler BKS sjösattes 1994 var det ett nytt, funktionsbaserat byggregelverk och en helt ny regelmodell jämfört detaljkraven i Nybyggnadsreglerna (Boverket, 2024). Nästa förändring av regelstrukturen nu drygt 30 år senare är på sätt lika genomgående, men bygger också den på funktionskrav. Dock är ansatsen i det nya regelverket att funktionskraven ska renodlas utan förslag till lösningar eller metoder.

Boverkets generaldirektör Anders Sjelvgren beskrev i ett webinarium i oktober 2025 med tema kravhantering (Smart Built Environment, 2025) tanken bakom de nya byggreglerna. Sjelvgren betonade att byggreglerna är samhällets minimikrav, inte en normalnivå utan den tröskelnivå som måste uppfyllas utifrån i grunden bygglagstiftningen. Där är hälsa, säkerhet, energihushållning och tillgänglighet de centrala områden för vilka grundläggande krav ställs för byggande.

Roller i tillämpningen av byggreglerna

Sedan 1990-talet är det byggherren som har det offentlighetsrättsliga ansvaret mot samhället att uppfylla lagstiftningen för ett byggprojekt – och kraven i PBL är i princip oförändrade sedan dess. De Allmänna råden i BBR togs fram för att hjälpa byggherren att förstå nivån i regelverket, som ett sätt att uppfylla kraven. De är inga krav i sig som ska uppfyllas.

Byggnadsnämndens ansvar är att pröva det som ligger i bygglovets utifrån lagstiftningen. Vad gäller de tekniska egenskapskraven i startbeskedet och det tekniska samrådet ska byggnadsnämnden enbart bedöma om byggherrens organisation har *förmågan* att uppfylla lagstiftningen och har tillräcklig kompetens i sin organisation – inte bedöma lösningarna i sig. I slutbeskedet ska sen byggnadsnämnden bedöma att kraven är uppfyllda i dokumentation och kontroll som byggherren har åtagit sig att göra. Här ska de nya dokumentationskraven i de nya byggreglerna underlätta för kommunen att följa upp.

Byggherren ska ha den tekniska kompetensen i sin organisation – både att uppfylla och kontrollera att kraven uppfylls. Det finns ingen tredjepartskontroll eller kontroll av funktionskraven hos kommunen, det är inte där den tekniska kompetensen ligger. Där behöver man också kunna skilja på samhällets minimikrav och de civilrättsliga kraven. Det är enligt Sjelvgren en grundläggande ansats med de nya byggreglerna att tydliggöra dessa olika roller i förhållande till byggreglerna (Smart Built Environment, 2025).

Framtagande av nya byggregler

En grund till det nya regelverket är regeringsuppdraget till *Kommittén för Modernare byggregler 2017*, att utreda ett moderniserat byggregelverk som ska gynna ökad konkurrenskraft och ett ökat bostadsbyggande, utan att äventyra hälsa, säkerhet, gestaltningskvalitet, en god livsmiljö och ett långsiktigt hållbart byggande (Regeringskansliet, 2019).

Kommittén tittade på hur man genom förenklingar av regelverket kan skapa en ökad flexibilitet för olika lösningar och därmed ökad möjlighet till konkurrens, och deras förslag omfattade en större omarbetning av BBR inklusive en förtydligad och förenklad kontrollprocess, när det slutrapporterades i december 2019. I slutbetänkandet (Kommittén för Modernare Byggregler, 2019) håller kommittén fast vid grunden att utforma byggreglerna som funktionskrav, men vill också att Boverket ska precisera vaga ord och formuleringar som förekommer i föreskrifter, definiera begrepp av betydelse för tillämpningsområde eller krav, samt – i de fall Boverket ser behov av statlig styrning i detta avseende – föreskriva vilka verifieringsmetoder som ska visa att kraven är uppfyllda. Kommittén vill också att BBR ska följa strukturen i PBL och PBF, ta bort hänvisningar till andra myndigheter eller organisationers skrifter och olika standarder i Allmänna råd, samt i största möjliga mån minska användandet av Allmänna råd och renodla dem som behålls (s20).

Boverket fick i juni 2019 parallellt ett regeringsuppdrag att se över dåvarande bygg- och konstruktionsregler. Myndigheten namngav detta uppdrag *Möjligheternas byggregler* och det var där den nya regelmodellen arbetades fram. Boverket beskriver i sammanfattningen av sin slutrapport *Möjligheternas byggregler* (Boverket, 2020) att

*"Syftet med översynen är att skapa ett **förenklat och konsekvent regelverk** med en, så långt det är möjligt, genomgående **likartad struktur och detaljeringsgrad**. Regeringen har också framhållit att **regelförenklningar – i syfte att bidra till ett snabbare och billigare byggande** – är en högt prioriterad fråga." (s6, egna textmarkeringar)*

Längre ner beskrivs att

*"Den nya regelmodellen ska **främja innovation och teknisk utveckling** och därmed bidra till att **effektivisera byggandet och gynna ökad konkurrens**. För att uppnå detta ska **rollfördelningen mellan staten och samhällsbyggnadssektorn tydliggöras**. **Boverket ska i föreskrifter precisera de krav som ställs på lag- och förordningsnivå, medan samhällsbyggnadssektorn ska ta fram lösningar som uppfyller föreskrifterna samt ta fram verifieringsmetoder"** (s6, egna textmarkeringar)*

För att gemensamt sammanfatta Kommittén för Modernare byggreglers och Boverkets kartlagda behov av ett nytt regelverk och en ny regelmodell, synliggjorde de behov av att förenkla och förtydliga det svenska byggregelverket från dåvarande BBR, för att effektivisera byggandet och konkurrensen i svensk byggbransch. Mål som kan uppmärksammas för regelmodellen är att:

- **Förtydliga och likrikta regelstrukturen**, och kopplingen till lagstiftningen
- **Förenkla regelverket**, och ge byggprojekten möjlighet att själva avgöra hur kraven ska uppnås, för att därigenom kunna
  - o Stimulera till nya tekniska lösningar och innovation,
  - o Främja effektivisering och billigare byggande, och med det ökad konkurrenskraft
- **Förtydliga och renodla kraven som funktionskrav**
  - o Enligt Boverket även precisera lagstiftningens krav
  - o Enligt kommittén för Modernare byggregler behöver vaga formuleringar preciseras och centrala begrepp definieras
- **Ta bort Allmänna råd med förslag på lösningar** som kan misstolkas som krav, **samt hänvisning till andra myndigheters riktlinjer eller standarder**
  - o Båda menar att branschen ska kunna ta fram förslag på lösningar av kraven
  - o Kommittén för Modernare byggregler vill att Boverket, om de ser behov av statlig styrning i detta avseende, föreskriva vilka verifieringsmetoder som ska visa på kravuppfyllnad
  - o Boverket vill att branschen tar fram verifieringsmetoderna

Byggföretagens remissvar

I Byggföretagens remissvar till Möjligheternas byggregler finns både fördelar och orosmoln beskrivna. Remissvaret till föreskrifterna om Hygien, hälsa och miljö (det som sedan blir BFS 2024:08) sammanfattar både nyttor och risker på ett tydligt sätt:

I huvudsak ser Byggföretagen den föreslagna nya regelmodellen och de förändringar som denna regelmodell kan medföra som ett steg i rätt riktning mot ett förenklat och konsekvent regelverk. Byggföretagen är positiv till att regelverket omformuleras på ett sådant sätt att branschen ges ett ökat ansvar för kvaliteten på det byggda och att möjligheterna till innovation ökar. Samtidigt ser Byggföretagen uppenbara risker för att den nya regelmodellen kan leda till en ökad variation i vad som anses vara en godtagbar lösning mellan olika handläggare och kommuner. Byggföretagen vill därför framföra ett antal synpunkter på och kommentarer till den nya regelmodellen.

Figur 1 Citat ur Byggföretagens yttrande avseende Förslag till Boverkets föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö (dnr 29/2022), 2023-06-09 (s1). Tillgänglig: https://byggforetagen.se/app/uploads/2023/06/Remissvar-Dnr29_2022_HHM_Byggforetagen230609-2.pdf, 2026-02-27.

De risker som Byggföretagen ser med just regelmodellen i svaret är, i sammanfattning:

- **Höjda kravnivåer i enskilda punkter**, trots att kravnivån inte skulle höjas, och måttsatta krav som övergår i kvalitativa som är svåra att verifiera.
- **Stort behov av vägledning** av hur tillämpning, definitioner och riskbedömning ska göras, så olika kommuner inte gör olika bedömning av samma konstruktion
  - Det finns ingen vinst i att ta bort Allmänna råd som uppfattades som styrande, om fenomenet återuppstår för lösningar i standarder eller branschriktlinjer.
  - Standardiseringsarbetet behöver kvalitetssäkras
  - Allmänna råd var gratis att ta del av, medan standarder kostar pengar, vilket kan få konsekvenser för framför allt mindre byggherrar
- **Hur krav ska verifieras:** Det är rimligt att den part som formulerar ett krav även anger hur och att det är möjligt att objektivt verifiera det. Om verifieringsmetoderna läggs helt på branschen att ta fram finns stor risk för godtyckliga beslut i byggnadsnämnderna i vad som krävs för att verifiera kravuppfyllnad.
- **Det bör etableras en funktion som övervakar** att tolkningar och bedömningar blir likriktade över landet, och ges mandat att ge nationellt godkännande av verifieringsmetoder.
- **Kostnadsdrivande nya krav på dokumentation** (exempel Hygien, hälsa, miljö) där det inte tydligt definieras vad som är tillräcklig nivå av dokumentation.

4.2. Fackmässighet – definition

Begreppet *fackmässighet* är centralt i alla de nya föreskrifterna, som anger

1. att åtgärder ska projekteras på ett fackmässigt sätt, så att byggåtgärderna kan utföras så att reglerna uppfylls, och
2. att de ska utföras på ett fackmässigt sätt, och enligt gällande handlingar.

Boverket beskriver följande gällande fackmässighet på sin hemsida vid publiceringen av de nya reglerna (Boverket, 2025):

*"Med fackmässigt menas att **den person som projekterar och utför åtgärderna ska ha kompetens som motsvarar vad som kan krävas av en person som arbetar yrkesmässigt inom den aktuella professionen. Vilka kunskaper och färdigheter som behövs, beror på sakområdet och åtgärdens komplexitet. Fackmässighet avser kunskap och***

färdigheter, inte att man gått en viss speciell utbildning eller är certifierad.

*Fackmässighet kan uppnås till exempel genom att använda vetenskapligt baserade metoder, lämpliga branschstandarder, branschregler eller andra accepterade metoder för att utföra arbetsmoment på ett sakkunnigt sätt. Metoderna som används ska vara tillförlitliga. **Den som projekterar på ett fackmässigt sätt tar fram underlag och utför arbete som gör att andra fackmän kan bilda sig en uppfattning om innehållet, till exempel genom användningen av väldefinierade begrepp och enheter samt genom upplägg och struktur.** Byggnadsnämnden kan utifrån kravet på fackmässighet till exempel begära in tydligare handlingar. Detta krav förstärker således byggnadsnämndens mandat att begära de handlingar som krävs för att kunna pröva eller bedöma de krav som uppkommer vid handläggningen av ärenden."*

(Exempel från sidan gällande Projektering och utförande av byggnader – säkerhet vid användning (Boverket, 2025), med egna textmarkeringar)

Fackmässighetsfrågan ligger därmed främst i byggherreorganisationens kompetens och bedömningen därav, där kunskap och färdigheter behöver styrkas snarare än utbildning och certifikat, liksom att arbetets resultat presenteras och dokumenteras på sätt som är allmänt accepterade i branschen, kan tolkas och följas.

Boverkets beskrivning av hur fackmässighet uppnås visar att det inte är användningen av vissa metoder och branschriktlinjer i sig som ger fackmässigheten, utan snarare kunskapen om vilka metoder som är rätt angreppssätt för varje specifikt problem.

Det ska dock samtidigt konstateras att begreppet fackmässighet inte definieras i de nya byggreglerna. Det finns inte heller upptaget i vare sig [Boverkets begreppsbank](#) eller [Rikstermbanken](#), så det kan finnas risk att fackmässighet tolkas olika av olika branschaktörer. I branschriktlinjer likställs exempelvis ibland riktlinjerna i sig med fackmässighet eller fackmannamässighet i ganska översiktlig bemärkelse.

4.3. Kompetens

Boverkets beskrivning av fackmässighet ovan visar på ett tydligt fokus på byggprojektorganisationens kompetens att projektera och bygga för att uppfylla kraven och nå avsedd kvalitet i samhällets krav. Även kontroll ska ske fackmässigt.

I byggnadsnämndens roll att avgöra om byggherren har tillgång till den kompetens som krävs för att uppfylla kraven i lagstiftningen kan de alltså vid behov även begära in ytterligare handlingar på något område. Detta läggs till möjligheten sedan tidigare att begära in särskilt sakkunniga i någon fråga om det bedöms behövas.

Boverkets pågående utredning om certifierade byggbedömningsföretag liksom pågående branschinitiativ om regel- och byggkompetens visar på att strukturer växer fram för vad kompetensen kan innebära och hur den ska kunna styrkas. Det nya regelverket ger också utrymme för de tekniska disciplinerna att ta en tydligare roll, där större konsultinsatser kan motiveras i byggprojekt för att definiera krav och kravnivåer samt verifiera kravuppfyllnad och följa upp med kontroller och dokumentation.

Fokuset på kompetens är en viktig kvalitetsfråga när ansvaret för kravuppfyllnaden tydligare nu ligger på byggherren och det enskilda byggprojektet att visa, men innebär också en risk för ökande konsult- och verifieringskostnader i byggprojekt när kravnivåer, definitioner eller verifieringar kräver mer arbete än i BBR.

4.4. Renodlade funktionskrav – (nästan) inga Allmänna råd

Sen BBR kom 1994 har svenska byggregler haft funktionsbaserade krav – de beskriver målet, vilken funktion som byggnaden ska uppfylla, och detaljstyr inte hur den ska byggas eller vilka material eller komponenter som ska ingå. De övergripande tekniska egenskapskraven kommer ursprungligen från kap 8 i Plan- och Bygglagen, PBL (Plan- och bygglag (2010:900)), och ska specificeras i byggreglernas föreskrifter så att det framgår vad som krävs av en byggnad för att den ska uppfylla kraven i PBL.

Exempel på funktionskrav i BBR

Som exempel på funktionsbaserade byggregler är det i Sverige tillåtet att använda brännbara material även i byggdelar med höga brandkrav genom ett konstruktivt brandskydd – t.ex. avskiljning, isolering eller ingjutning i betong – där den sammansatta byggdelen uppfyller kravet på brandskydd, inte de enskilda materialen i sig.

Kravet på konstruktivt brandskydd beskrivs t.ex. i regel 5:551 ur brandkapitlet (kapitel 5) i Boverkets byggregler BBR 29 (Boverket, 2020) nedan. Här finns som exempel fyra funktionskrav för ytterväggar i byggnad klass Br1 (s82):

5:551 Ytterväggar i byggnad klass Br1

Ytterväggar i byggnader i klass Br1 ska utformas så att

1. den avskiljande funktionen upprätthålls mellan brandceller,
2. brandspridning inuti väggen begränsas,
3. risken för brandspridning längs med fasadytan begränsas,
4. risken för personskador till följd av nedfallande delar av ytterväggen begränsas.

Exempel på Allmänna råd i BBR

Till respektive regel i BBR hörde i många fall Allmänna råd, vilka kunde omfatta förtydliganden av regeln, exemplifiering med lösningar från Boverket som anses uppfylla kravet för att illustrera kravnivån, samt i vissa fall hänvisning till annan lagstiftning och regelverk, standarder eller andra myndigheters riktlinjer, för att ge specificerade kravnivåer eller rekommendation om tester och gränsvärden som kan användas för att verifiera kravet.

De Allmänna råden är inte regler, och inte styrande. De är bara till för att visa på kravnivån och göra det enklare att hitta lösningar som uppfyller kraven. Lösningar enligt de Allmänna råden uppfyller kravnivån, men man kan göra på andra sätt så länge lösningen uppfyller samma kravnivå.

I den samlade kritiken från branschen mot BBR, och i motiven för den nya regelmodellen från Boverket och Kommittén för Modernare byggregler som angavs ovan, beskrivs ofta ett problem i att de Allmänna råden ibland har uppfattats som regler eller alltför styrande i kommunernas handläggning eller av andra aktörer i branschen. Om Allmänna råd tolkas som regler blir byggreglerna inte funktionskrav utan detaljreglering som låser och styr till specifika lösningar, vilket blir begränsande för byggprojekten i innovation och utveckling av nya lösningar för effektivisering och kostnadsbesparing i byggandet. Viljan att ta bort de Allmänna råden kommer därför ur en önskan att komma ifrån en oönskad detaljstyrning och därmed frigöra potentialen för konkurrens i att utveckla bättre och effektivare lösningar som uppnår rätt kvalitetsnivå.

Samtidigt omfattar de Allmänna råden mer än bara exempel på lösningar som uppfyller rätt kravnivå för regelkraven. Om vi tittar på samma exempel, 5:551 i BBR 29, är det Allmänna rådet (s 82-83)

Allmänt råd

Ytterväggskonstruktioner som vid provning enligt SS-EN 13501-2 med brandpåverkan enligt kapitel 4.2 (standardbrandkurvan) uppfyller tillämpliga delar av kraven i avsnitt 5:531 på avskiljande funktion uppfyller föreskriftens krav i punkt 1.

Ytterväggar som enbart innehåller material av lägst klass A2-s1,d0 eller som avskiljs på ett sådant sätt att en brand inuti väggen hindras från att sprida sig förbi avskiljande konstruktion, uppfyller föreskriftens krav i punkt 2 på skydd mot brandspridning inuti väggen.

Ytterväggar uppfyller föreskriftens krav i punkt 3 om de utförs i lägst klass A2-s1,d0. Som alternativ kan kraven uppfyllas med en fasadbeklädnad i lägst klass D-s2,d2 och om något av följande villkor är uppfyllda

- byggnaden har högst två våningsplan,
- beklädnaden, oavsett byggnadens höjd, täcker endast byggnadens bottenvåning,
- byggnaden har högst åtta våningsplan och förses med automatiskt släcksystem samt att fasadytan i bottenvåningen utförs i material i lägst A2-s1,d0,
- byggnaden har högst åtta våningsplan och brännbart material av lägst klass D-s2,d2 endast täcker en begränsad del av fasadytan.

Ytterväggar bör utformas så att kravet i punkt 4 uppfylls så att risken för nedfallande byggnadsdelar, såsom glassplitter, mindre putsbitar och liknande begränsas.

Ytterväggskonstruktion som klarar provning enligt SP FIRE 105 med förutsättningarna nedan uppfyller punkt 2, 3 och 4 av föreskriften.

För ytterväggar till byggnader med högst åtta våningsplan om det vid provningen visas att

- a) inga stora delar av fasaden faller ned, t.ex. stora putsstycken, plåtar eller glasskivor, vilka kan orsaka fara för utrymmande människor eller räddningspersonal,
- b) brandspridningen i ytskiktet samt inuti väggen begränsas till underkanten av fönster två våningar ovanför brandrummet, och
- c) inga yttre flammor uppträder som kan antända takfoten belägen ovanför fönstret två våningar ovanför brandrummet. Som likvärdigt kriterium gäller att gastemperaturen strax under takfoten inte överstiger 500 °C under en sammanhängande tidsperiod längre än 2 minuter eller 450 °C längre än 10 minuter.

För ytterväggar i byggnader med fler än åtta våningsplan gäller vid provningen förutom kriterierna a–c att ytterväggen inte ökar risken för brandspridning till annan brandcell i någon våning ovanför brandrummet. Som likvärdigt kriterium vid provning enligt SP FIRE 105 gäller att det totala värmeflödet in mot fasaden i centrum av fönstret i våningen ovanför brandrummet inte överstiger 80 kW/m². (BFS 2014:3).

Här ser vi inte detaljstyrning mot en teknisk lösning utan snarare specificering av funktionskraven och förslag på hur kravuppfyllnad kan verifieras. T.ex.

- Hänvisning till standard SS-EN 13501-2 för brandprovning av yttervägg
- Riktlinjer för lösningar i form av olika ytskiktsskisser, förmågor, delar, ev i kombination med byggnadens beskaffenhet
- Hänvisning till fasadbrandprovning SP Fire 105 för funktionsprovning av fasad, med angivna gränsvärden för vilket resultat som ska antas som godkänt

Det är fortfarande inga regler som byggherren behöver uppfylla, utan stöd till tolkning och användning av regeln, även om det inte ger exempel på lösningar. Även grundbulten i de nya byggreglerna att de Allmänna råden tas har för övrigt undantag. I de nya byggreglerna finns t.ex. det Allmänna rådet om fasadbrandprovning enligt SP Fire 105 faktiskt kvar på s10, även om detaljerna är borta (Boverket, 2024):

Fasadbrandprovning

25 § Fasadbrandprovning ska vara genomförd som fullskalig fasadbrandprovning.

Allmänt råd

Fullskalig fasadbrandprovning bör vara genomförd enligt SP FIRE 105 utgåva 5 och uppfylla de kriterier som anges i bilagan till provningsmetoden.

Brandföreskrifterna är dock väldigt omarbetade till sin struktur, och det är svårt att jämföra reglerna i exemplen ovan rakt av.

Exemplet konstruktionsregler och nationella val i den nya regelstrukturen

I den tidigare strukturen hade de gamla konstruktionsföreskrifterna tagits bort ur BBR när de europeiska eurokoderna blev gällande regelverk. Istället hänvisade BBR till EKS, Boverkets föreskrifter och Allmänna råd om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder) (Boverket, BFS 2011:10 med ändringar till och med BFS 2022:4), där de nationella valen för tillämpning av eurokoderna i Sverige fanns. Följande hänvisning fanns som allmänt råd i BBR, s5 (Boverket, 2020):

1 Inledning

1:1 Allmänt

Denna författning innehåller föreskrifter och allmänna råd till följande lagar och förordningar (huvudförfattningarna)

- plan- och bygglagen (2010:900), PBL,
- plan- och byggförordningen (2011:338), PBF.

Allmänt råd

Föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet hos bärande konstruktioner finns i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:10) om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder), EKS.

Ytterligare bestämmelser om hissar, gulltrappor, gulltrappor, motordrivna portar och vissa

De nya konstruktionsreglerna BFS 2024:6 (Boverket, 2024) har ett allmänt råd som anger att eurokoderna kan användas, med tillhörande svenska nationella bilagor NA eller eurokodens rekommendationer (del av rådet på s5):

2 kap. Allmänt

1 § Denna avdelning innehåller krav på bärförmåga, stadga och beständighet vid uppförande av nya byggnader.

Allmänt råd

Kraven på bärförmåga, stadga och beständighet i 2–7 kap. kan uppfyllas genom användning av dimensioneringssystemet europeiska konstruktionsstandarder, eurokoder, med tillhörande svenska nationella bilagor samt eventuella ändringar och tillägg. I de fall inga särskilda nationella val har publicerats i nationell bilaga eller styrs av denna författning gäller eurokodens rekommendationer. De eurokoder som anses uppfylla kraven i denna författning är

Det som är nytt här är att Boverket inte längre publicerar några nationella val utan denna uppgift istället nu ligger på SIS, Svenska institutet för standarder, se bild nedan. Dessa nya nationella bilagor var inte framtagna när de nya byggreglerna först trädde i kraft, men SIS ambition var att ta fram dem under 2025. Eftersom det arbetet pågått parallellt med detta projekt kommer inte de nationella bilagorna att beröras mer här.

Publicering av NA-bilagor

För tillämpning av eurokoden för byggnader och andra anläggningar som omfattas av Boverkets föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet, BFS 2024:6, kommer de nationella valen att anges i nationella bilagor som publiceras av SIS under 2025.

Boverkets konstruktionsregler BFS 2011:10 (EKS) kan fortsatt tillämpas till och med 2026-06-30.

För tillämpning av eurokoder för järnvägar, spårvägar, tunnelbanor, vägar och gator, samt de anordningar som hör till dessa, som omfattas av Transportstyrelsens föreskrifter så anger i stället Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tillämpning av eurokoder, TSFS 2018:57, de nationella valen.

Användarna av eurokoderna rekommenderas att alltid försäkra sig om att man har tillgång till de senaste utgåvorna av tillämpningsföreskrifterna.

Figur 2 SIS om de nya NA-bilagorna. Hämtat från

<https://www.sis.se/konstruktionochtillverkning/eurokoder/nationelltvaldparametrandp/>, 2026-02-16.

Exempel på saknade kravdefinitioner, nivåer och gränsvärden i den nya regelstrukturen

I de tidigare Allmänna råden låg som tidigare nämnts i flera fall även hänvisningar till annan lagstiftning och regelverk, standarder eller andra myndigheters riktlinjer, för att ge specificerade kravnivåer eller rekommendation om tester och gränsvärden som kan användas för att verifiera kravet. Här ska vi ta upp två exempel ur BBRs kapitel 6 Hygien, hälsa och miljö (Boverket, 2020) respektive den nya BFS 2024:8 (Boverket, 2024).

Exempel Hygien, hälsa och miljö – Material

Många regler i kapitel 6 i BBR, Hygien, hälsa och miljö har likartad formulering i den nya föreskriften BFS 2024:8. Om vi tittar på regeln om Material, 6:11 under Allmänt på s93:

6 Hygien, hälsa och miljö

Detta avsnitt innehåller föreskrifter och allmänna råd till 3 kap. 9, 14 och 20 §§ PBF. Avsnitt 6:9 innehåller också föreskrifter och allmänna råd till 8 kap. 7 § PBL. (BFS 2011:26).

6:1 Allmänt

Byggnader och deras installationer ska utformas så att luft- och vattenkvalitet samt ljus-, fukt-, temperatur- och hygienförhållanden blir tillfredsställande under byggnadens livslängd och därmed olägenheter för människors hälsa kan undvikas.

Allmänt råd

Med begreppet hälsa avses hälsa på det sätt det anges i PBL och omfattar bl.a. miljöbalkens (1998:808) begrepp när det gäller hälsa ur medicinsk och hygienisk synvinkel.

6:11 Material

Material och byggprodukter som används i en byggnad ska inte i sig eller genom sin behandling påverka inomhusmiljön eller byggnadens närmiljö negativt då funktionskraven i dessa regler uppfylls.

Allmänt råd

Regler för kemiska ämnen och blandningar samt kemikalier i varor finns i första hand i förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach) samt förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.

Information om regler om kemikalier i varor och produkter finns hos Kemikalieinspektionen. (BFS 2014:3).

Denna skiljer sig inte så mycket från den nya regeln §2 i BFS2024:8 (s4):

2 kap. Material

1 § I byggnader får inte ingå material som påverkar byggnadernas inomhusmiljö eller närmiljö så att det uppstår oacceptabla hälsorisker.

Den största skillnaden i själva regeln är att formuleringen ändrats från att inte "påverka inomhusmiljön eller byggnadens närmiljö negativt" till att inte påverka "byggnadernas inomhusmiljö eller närmiljö så att det uppstår oacceptabla hälsorisker". Det kan finnas en nyansskillnad i att inte påverka miljön negativt och att inte påverka den så det uppstår oacceptabla hälsorisker, men det är svårt att säga hur stor skillnaden är.

I de nya byggreglerna är också hänvisningen för definitionen av "hälsa", som fanns i det Allmänna rådet i BBR 6.1 ovan, borttaget. PBL:s definition av hälsa gäller förstås fortfarande för bygglagstiftningen, men det skapas en viss otydlighet vid tolkningen av de nya byggreglerna när hänvisningen har tagits bort och begreppet hälsa som är så centralt i denna författning inte heller finns med i definitionerna i första kapitlet.

Det andra är att nivån *oacceptabla* hälsorisker införs i de nya byggreglerna, som en ospecificerad och okvantifierad nivå. Här går det inte att falla tillbaka på BBR, så vad som är acceptabla respektive oacceptabla hälsorisker beror av definitionerna och hänvisningen i som görs i varje projekt i verifieringen av de nya kraven. "oacceptabel" blir ett subjektivt mått, där kravnivån kan vara olika beroende på definition, eftersom det inte finns några definitioner i själva regelverket.

Boverket skrev i Möjligheternas byggregler (Boverket, 2020) att "Boverket ska i föreskrifter precisera de krav som ställs på lag- och förordningsnivå, medan samhällsbyggnadssektorn ska ta fram lösningar som uppfyller föreskrifterna samt ta fram verifieringsmetoder" (s6). Materialregeln här är ett exempel där kraven inte har preciserats, utan snarare blivit vagare. Det finns potentiella möjligheter för byggprojektet i att själva definiera kravnivån, men också nackdelar. Det finns större möjligheter för projekteringen att hänvisa till nya forskningsrön eller riktlinjer anpassade för det specifika projektet för att definiera kravnivån, men en del av kravställningen flyttas då samtidigt från samhällsnivån till civilrättsliga projektkrav. Vad det kommer att innebära i byggprojekten är svårt att säga på förhand, men det kan finnas risk för olika tolkning mellan olika aktörer av vad samhällskravet innebär.

Samhällets kravnivå blir vid ospecifica formuleringar beroende av projektets tolkning av regelverket. I det nya regelverket finns därmed även risk att Boverket, byggherren och kommunen landar i olika tolkning av vad kravnivån är, vilket innebär en osäkerhet för byggprojekten i vilken nivå som de ska uppfylla. Här är andra hänvisningar som fanns i BBR också borttagna och det finns inga krav i byggregeln på vad som ska ingå i definitionen av hälsorisker från materials påverkan i byggnader. Här går det heller inte att säga att "kravnivån är oförändrad" från BBR till det nya regelverket, eftersom den nya formuleringen har en kravnivå som inte är entydigt beskriven från Boverket. Det vore önskvärt att effekterna av de nya kravformuleringarna utvärderas av Boverket. Är samhällets krav tillräckligt väl beskrivna i de nya byggreglerna för att projekten ska förstå att uppfylla den nivå som Boverket vill ska uppfyllas? Finns det risk för avslag och förseningar i byggprocesserna på grund av olika tolkningar av kravnivåer?

Exempel Hygien, hälsa och miljö – Luft

Även reglerna kring luftkvalitet i Kapitel 6 i BBR, Hygien, hälsa och miljö, som följer efter materialreglen, kan jämföras med dem i den nya föreskriften BFS 2024:8. BBR säger t.ex. i reglerna 6.21-6.23 (s93-94):

6:2 Luft

6:21 Allmänt

Byggnader och deras installationer ska utformas så att de kan ge förutsättningar för en god luftkvalitet i rum där människor vistas mer än tillfälligt. Kraven på inneluftens kvalitet ska bestämmas utifrån rummets avsedda användning. Luften får inte innehålla föroreningar i en koncentration som medför negativa hälsoeffekter eller besvärande lukt.

Allmänt råd

Regler om luftkvalitet och ventilation ges även ut av Arbetsmiljöverket och Folkhälsomyndigheten.

Vid projektering är det viktigt att ta hänsyn till hur nedsmutsningen av luften varierar över tid och i byggnaden. Nedsmutsning som kan förväntas vara lokal och tillfällig kan tas omhand med punktuttagning, t.ex. köks- och badrumsventilation med forceringsmöjlighet. Material som inte avger stora mängder föroreningar eller emissioner bör väljas i första hand för att undvika ökat behov av luftväxling. (BFS 2014:3).

6:22 Egenskaper hos luft som tillförs rum

Byggnader ska utformas och deras installationer ska utformas och placeras så att halten av föroreningar i tilluften inte är högre än gällande gränsvärden för uteluft.

Luft som tillförs rum får inte behandlas på ett sätt som medför att luften efter behandlingen är av sämre kvalitet än den uteluft som tillförs ventilationssystemet. (BFS 2014:3).

Allmänt råd

Miljö kvalitetsnormer för vissa föroreningar i utomhusluft finns i luftkvalitetsförordningen (2010:477).

Kvaliteten på luften som tillförs byggnaden bör säkerställas genom lämplig placering och utformning av uteluftsintag, intagskammare, tilluftsrening eller dylikt. Uteluftsintagen bör placeras så att påverkan från avgaser och andra föroreningskällor minimeras. Hänsyn tas till höjd över mark, väderstreck och avstånd från trafik, avluftsöppningar, spillvattenledningarnas luftningar, kyltorner och skorstenar. Rekommendationer om placering och avstånd mellan avluftsöppning och uteluftsintag finns i Energi- och Miljötekniska Föreningens riktlinjer R1 – Riktlinjer för specifikation av inneklimatkrav.

6:23 Radon i inomhusluften

Årmedelvärdet av aktivitetskoncentrationen av radon i inomhusluften får inte överstiga 200 Bq/m³. (BFS 2016:6).

Allmänt råd

Mätning av radon i bostäder – metodbeskrivning och Metodbeskrivning för mätning av radon på arbetsplatser ges ut av Strålsäkerhetsmyndigheten. Kompletterande vägledning till metodbeskrivning för radonmätningar i skolor och förskolor ges ut av Folkhälsomyndigheten.

Åtgärder för att begränsa inläckage av markradon bör utföras. Exempelvis kan tätning av genomföringar i byggnaden vara en sådan åtgärd. Byggnaden bör även i övrigt göras så lufttät som möjligt mot marken. Radonboken – Förebyggande åtgärder i nya byggnader, Formas, kan användas som vägledning. (BFS 2014:3).

Detta motsvaras i huvudsak av reglerna §1-2 i det nya regelverket (BFS 2024:8), s4:

3 kap. Luft

1 § Byggnader ska vara utformade så att de kan ge förutsättningar för acceptabel luftkvalitet inomhus vid avsedd användning.

Acceptabel luftkvalitet innebär att luften inte innehåller föroreningar i en koncentration som medför oacceptabla hälsorisker eller besvärande lukt.

2 § Årmedelvärdet av aktivitetskoncentrationen av radon i luften får inte överstiga 200 Bq/m³ i utrymmen där människor vistas mer än tillfälligt.

Här är skillnaden stor mellan de reglerna. Om vi börjar med den sista regeln i respektive klipp är kravnivån väl definierad, och oförändrad i sig. Radonkoncentration 200 Bq/m³ inomhusluft är ett verifierbart och mätbart värde. Däremot är kravet något

sänkt i de nya byggreglerna eftersom det enbart gäller i utrymmen där människor vistas mer än tillfälligt. Hänvisningarna till Strålsäkerhetsmyndigheten, Folkhälsomyndigheten och Radonboken är borttagna, men eftersom kravnivån är objektivt bestämd rör hänvisningarna mer mätmetoder och förslag på lösningar, sånt som i den nya regelstrukturen ska tas fram av branschen.

Den första regeln, däremot, går från krav på *god luftkvalitet* (där människor vistas mer än tillfälligt) med hänvisning till regler från Folkhälsomyndigheten och Arbetsmiljöverket om luftkvalitet i Allmänt råd, till *acceptabel luftkvalitet* (inomhus vid användning), utan hänvisning till andra regler eller riktlinjer att definiera nivån på luftkvaliteten mot. Definitionen görs enbart i kontrast mot oacceptabla hälsorisker och besvärande lukt, som inte heller specificeras. Även här verkar kravet vara lägre, men också öppet för (olika) tolkning i de nya byggreglerna. Vad är acceptabel luftkvalitet jämfört med tidigare god luftkvalitet, och vilka måttstockar kan användas för det? Vilka kravnivåer ska luftkvaliteteten verifieras mot i det nya regelverket? Även här är inte bara lösningen, utan även kravet och kravnivån som ska uppnås och kunna verifieras, öppna för tolkning. En öppen kravnivå ger möjlighet till mer skraddarsydda lösningar, men också lösningar som håller en annan nivå än vad Boverket eller tillsynsmyndigheten har tänkt.

4.5. Ökade dokumentationskrav

I de nya byggreglerna framgår tydligt att projektering och kontroll ska utföras fackmässigt, och att arbetet ska dokumenteras. Se nedan exempel från Boverkets föreskrifter 2024:10 om Skydd mot buller i byggnader (Boverket, 2024):

<p>Projektering och utförande</p> <p>8 § Byggnader ska projekteras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. på ett fackmässigt sätt, 2. så att arbetet kan utföras på ett sådant sätt att kraven i denna författning uppfylls, och 3. så att förutsatt underhåll kan ske. <p>Projekteringen ska dokumenteras. Första och andra styckena gäller inte om det är obehövligt. Vid ändring av en byggnad får erfarenheter från den befintliga byggnaden användas.</p>	<p>Kontroll</p> <p>11 § Kontroll av att kraven på skydd mot buller uppfylls ska göras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. under projektering och utförande enligt 12–14 §§, 2. i den färdiga byggnaden enligt 15 §, eller 3. med en kombination av punkt 1 och 2. <p>Kontroll ska utföras fackmässigt. Resultatet av kontrollen ska dokumenteras.</p>
--	--

Figur 3 Utdrag om kraven på dokumentation av projektering och kontroll från BFS 2024:10, 1 kap

Tillsammans med de nya kraven på verifierad kravuppfyllnad, och som ovan visat ibland behov av att definiera krav eller kravnivåer att verifiera mot, kan dock dokumentationen för projektering behöva bli betydligt mer omfattande än idag. Samtidigt är ändringarna i PBL som införs parallellt och det utökade fokus på kontroll och fackmässighet i det som införs i de nya byggreglerna en större fråga för processen i många kommuner, än regelformuleringen och regelmodellen som detta projekt fokuserar på.

De tidigare etablerade arbetsätten med specifik konstruktions- och brandskydds-dokumentation som beskriver förutsättningarna för byggnaden och hur dessa har omhändertagits i projekteringen, utvidgas också i de nya byggreglerna till att även omfatta luftkvalitet, fuktsäkerhet, vattensäkerhet och bullerskydd (se exempel nedan). Detta för att förtydliga kravhanteringen och uppföljning genom projektet, som en del i ansatsen att minska problem med fel, brister och skador i färdiga byggnader.

Slutrapport SBUF 14519: Boverkets nya regelmodell: Konsekvenser i entreprenörsled

Konstruktionsdokumentation

20 § En konstruktionsdokumentation ska upprättas och omfatta minst följande

1. förutsättningarna för dimensionering och uppförande av byggnaden eller den ändrade delen, även inkluderat geokonstruktionen,
2. bärrverkets verkningssätt,
3. vilka särskilda åtgärder som vidtagits för att förhindra oproportionerligt stora skador vid olyckshändelser,
4. byggnadens avsedda livslängd och hur den ska uppnås, och
5. uppgifter om vilket gällande regelverk och vilket dimensioneringssystem som har tillämpats.

Kravet i första stycket gäller om åtgärden kräver lov eller anmälan.
Konstruktionsdokumentation behövs inte för byggnader som är högst 50 m² och är avsedda för personer att vistas i tillfälligt.
Vid ändring av byggnad behövs inte konstruktionsdokumentation om det är obehövt.

Brandskyddsdocumentation

20 § En brandskyddsdocumentation ska upprättas och minst omfatta följande

1. förutsättningarna för brandskyddet,
2. utformningen av brandskyddet, och
3. vilka delar av brandskyddet som verifierats genom analytisk dimensionering.

Första stycket gäller om åtgärden kräver lov eller anmälan och det inte är obehövt.

Figur 4 Kraven i de nya byggreglerna på konstruktionsdokumentation ur BFS 2024:6 respektive 2024:7, Boverkets föreskrifter och Allmänna råd Om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m., respektive Om säkerhet i händelse av brand i byggnader;

Luftkvalitets-, fuktsäkerhets- och vattensäkerhetsdocumentation

18 § Luftkvalitets-, fuktsäkerhets- och vattensäkerhetsdocumentation ska upprättas.

Dokumentationen ska minst omfatta uppgifter om

1. byggnadens avsedda användning,
2. de dimensionerande förutsättningarna med betydelse för byggnadens förmåga att uppfylla kraven på luftkvalitet, fuktsäkerhet och vattensäkerhet i denna författning, och
3. tekniska lösningar och skyddsfunktioner för att undvika oacceptabla hälsorisker.

Kraven i första och andra styckena gäller om åtgärden kräver lov eller anmälan och det inte är obehövt.

Bullerskyddsdocumentation

16 § Det ska upprättas en bullerskyddsdocumentation som beskriver förutsättningarna för och utformningen av skyddet mot buller för byggnaden.
Första stycket gäller om åtgärden kräver lov eller anmälan och det inte är obehövt.

Figur 5 Krav på dokumentation som beskriver dimensionerande förutsättningar och tekniska lösningar för luftkvalitet, fuktsäkerhet, vattensäkerhet samt bullerskydd på motsvarande sätt som tidigare krävts för konstruktion och brandskydd. Ur BFS 2024:8 Boverkets föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt hushållning med vatten och avfall och BFS 2024:10 Boverkets föreskrifter om skydd mot buller i byggnader.

Sammantaget för byggprojekten ökar behoven av dokumentation och fokus på fackmässighet i projektering. Samtidigt sker det i ett större fokus på kompetens och kvalitet som ger möjligheter till mer anpassade lösningar, teknisk utveckling och en modell för systematisk kontroll som kan visa att kraven uppnås. Det ökade verifierings- och dokumentationsarbetet blir samtidigt en ökad administrativ börda som kan leda till högre konsultkostnader och därmed byggkostnad för samma kvalitetsnivå som i BBR.

4.6. Fokusflyttningar

Politisk förskjutning

Boverkets generaldirektör betonar att utformnings- och tekniska egenskapskrav i PBL utgår från behoven att säkerställa människors liv och hälsa, respektive viss politisk styrning mot energi, hållbarhet eller tillgänglighet (Smart Built Environment, 2025).

Denna politiska styrning bryts dock i vissa delar vid användning av den nya regelstrukturen, där myndigheten ibland inte entydigt specificerar samhällets krav eller kravnivåer, eller hur de ska kunna verifieras. Effekten blir inte bara den eftersträlvade flexibiliteten för tekniska lösningar i hur samhällets krav ska uppfyllas, utan även i hur dessa krav ska definieras och uppfyllnaden verifieras. Det lämnar en större flexibilitet till branschen, men innebär samtidigt att kravnivåerna i byggreglerna kan definieras och uppfyllas olika för olika segment på marknaden, i olika geografi eller olika organisationer med olika metoder för definition och verifiering. Både aspekter som "acceptabel luftkvalitet" och "tillräcklig rumshöjd" blir föremål för tolkning i projekt eller organisationer snarare än en gemensam samhällsnivå. Det kan innebära svårigheter för

myndigheten i målarbetet på nationell nivå om det finns oklarheter och tolkningsmöjligheter i aspekter av regelverket som har tydliga samhällsmål.

För byggprojekten innebär detta i första hand en osäkerhet för parterna rent juridiskt, när minsta gemensamma nivån inte är lika tydlig och allmänt definierad som tidigare, vilket ställer högre krav på avtal och underlag i projekten om osäkerheterna ska hanteras.

Att det lämnas åt marknaden att definiera vad som är t.ex. "acceptabelt" kan också få konsekvenser i att krav kan differentieras mellan marknader, kundgrupper, klimat eller urban miljö, där byggherrar får undersöka sina egna och sina kunders prioriterade frågor och som kan påverka utformningen i olika delar av landet, i olika kundgrupper eller större och mindre orter. Detta kan vara både en positiv och negativ utveckling. Det kan minska risken för kostnadsdrivande överkrav för specifika produkter eller orter med olika förutsättningar, men det innebär också en osäkerhet att inte veta hur kommunen (eller Boverket) tolkar kraven. Om samhällets miniminivå inte är klarlagd eller förutsägbar i de enskilda fallen kan två kommuner tolka samma kravnivå olika, utan att det grundas i praktiska skillnader i omständigheter. Detta kan också hämma viljan hos byggprojekt att utmana möjligheterna i regelverket eller undersöka i vilka projekt och var miniminivån innebär rätt kvalitet och kostnad, om det finns en risk att kommunen inte gör samma tolkning av vad miniminivån är.

Konsekvenser att fundera över:

- Hur sker implementeringen av regelmodellen, och hur följer Boverket upp resultatet? Kommer uppföljningen att överblicka om samma krav tolkas olika av olika kommuner, eller om olika slutanvändares preferenser slår igenom som olika kravnivåer för olika kundgrupper, produkter eller geografi?
- Det uttrycks att Allmänna råd förr i vissa fall felaktigt har setts som regler i kommunala bygglovsprocesser. Hur ska Boverket denna gång säkerställa att inte istället branschens eller branschorganisationers godkända lösningar tolkas som regler, lösningar som även kan omfatta "överkrav" gentemot byggreglerna? Hur ska regeltolkning, verifiering och användning av branschlösningar följas upp?
- Det har under projektet framkommit att det i byggprojekten finns en oro för att otydliga samhällskrav kan leda till osäkerheter i vad som kommer krävas i kommunernas byggprocesser, vilket i sin tur kan leda till en ovilja att ta risker i byggprojekten med att utmana nya möjligheter eller pröva innovation. Kostnaden för en ev försening eller omtag i projekt blir för stor. Kan ett ev sådant utfall följas upp så att risken kan bekräftas eller avfärdas?
  - Detta är en grundläggande fråga för att kunna visa om tillämpningen svarar mot intentionerna om ökat utrymme för innovation och kostnadsbesparing med det ändrade regelverket eller samhällets krav så som de formuleras i PBL och PBF.
- Den sista risken som har diskuterats när kravformuleringen, eller snarare definition och precisering av samhällets krav, delvis förflyttas till branschen och marknaden är att det gemensamma underlaget för avtal i byggprojekten inte längre är entydigt. Vi har i projektet diskuterat riskerna i att byggherre och

entreprenör eller UE kan tolka samhällsnivån olika, vilket i fall där det inte finns tydliga kravnivåer definierade i projektet kan leda till oklarheter i vad avtalen omfattar eller hur produkten kan prissättas. Det kommer att kräva mer av projektens parter särskilt under de första åren för att identifiera och reda ut oklarheter för att undvika affärsmässiga risker i förfrågan/anbud, avtal och genomförande.

Ansvarsförskjutning

Ansvarsförskjutningen från myndighet till bransch i att ta fram verifieringsmetoder och godkända lösningar på regelkraven är både uttalad och mycket tydlig i den nya regelmodellen. Det finns stora möjligheter till utveckling i att branschen nu kan ta fram en mängd olika godkända lösningar till samma regler, men också en utmaning i hur detta ska ske och samordnas, samt hur lösningarna ska verifieras.

Ansvarsförskjutningen till branschen kan också leda till att särintressen får ett större inflytande på regeluppfyllnaden, när de tar fram branschriktlinjer med verifierade lösningar för byggregler som samtidigt utformas för att gynna det egna skrået eller intressesfären, och ev lösa fler frågor än bara regeln i sig. Olof Mundt-Petersen, chef för teknisk utveckling på TMF (Trä- och möbelföretagen), skriver t.ex. på den egna hemsidan om TMFs arbete med att ta fram nya branschstandarder i linje med de nya byggreglerna att

"Genom att ligga i framkant och utforma branschstandarder så initierat det går, kan vi forma dem på ett sätt som gynnar våra medlemsföretag och förbereder företagen i största möjliga mån." (<https://www.tmf.se/om-tmf/nyheter/2025/08/nya-byggregler/>, 2025-08-27)

Citatet är inte konstigt eller anmärkningsvärt utan bara en god illustration – idén med branschorganisationer är just att bevaka medlemmarnas intressen – som visar på konsekvensen att ansvarsförskjutningen riskerar att driva material- och arbetskostnader i byggprojekten, genom dyrare tekniska lösningar och/eller konsultinsatser som uppfyller särintressen inom branschen utöver själva byggregeln. Dessa fördyringar kan visserligen också innebära en högre standard, men frågan är om denna högre standard i sådant fall är samhällsekonomiskt motiverad.

När vi går från att en myndighet med helhetsgrepp över området tar fram förslag på lösningar till att detta ska hanteras av sektorn, som inte har strukturer för samordning och övergripande perspektiv sedan tidigare, kommer förändringen att drivas av en flora av enskilda aktörer som alla har sina egenintressen att bevaka i detta.

Konsekvensen blir att branschen riskerar att få

- Förslag på lösningar främst till de krav som starka intressen i sektorn ser som viktiga, snarare än för samtliga krav som tidigare hade Allmänna råd, och ev motstridiga lösningar för de krav som är viktiga för flera olika starka intressen i branschen.
- Krav i byggreglerna som saknar förslag på lösningar även där behov finns av sådana, om det saknas intressenter i branschen med incitament att ta fram och verifiera lösningar för aktuell fråga.

- Brist på överblick motsvarande BBR över vilka regler som har föreslagna lösningar, brist på samordning av till vilka regler lösningar tas fram, och brist på samordning av hur de olika förslagen på lösningar fungerar tillsammans och om de uppfyller intentionen i de nya byggreglerna om minskad detaljstyrning, ökat utrymme för innovation och kostnadsbesparingar.
- Brist på samordning i struktur, process och kvalitetssäkring av hur lösningar i branschriktlinjer tas fram och verifieras mot byggreglernas krav
- Förslag på lösningar som uppfyller aktuell byggregel och samhällets minimikrav, men samtidigt också löser andra problem i samma aspekt där respektive intressent har egna intressen – vilket kan innebära att lösningen inte är på miniminivån för att uppfylla samhällets krav eller kostnadsoptimal nivå. I de fallen är lösningen inte till nytta för det byggprojekt som enbart vill uppfylla samhällets miniminivå i det aktuella fallet. Se vidare under Kostnads-/nyttoförskjutning.
- Risk för sammanblandning mellan branschriktlinjer, som inte är obligatoriska och styrande samhällskrav utan frivilliga projektkrav, och föreskrifter.
- Svårigheter för Boverket att följa upp att tillämpningen av Boverkets nya byggregler inte innebär fördyringar jämfört tillämpningen av BBR, då den nya strukturen även bygger på tillämpning av olika branschriktlinjer, där överblick och samordning saknas av vilka som finns och kan vara aktuella i olika fall.

Tillämpningen av byggreglerna och därmed ytterst lagen, och kontroll av att reglerna uppfylls, medför heller inte några kostnader att använda. Standarder eller handböcker med förslag på godkända lösningar kan däremot kosta pengar att ta del av.

Kostnadsförskjutning

När ansvaret för att ta fram godkända lösningar, verifieringsmetoder och i viss mån även definiera kraven skjuts från myndigheten till marknadens aktörer kan det även innebära att kostnader förskjuts i linje med olika intressen.

Här kan vi återknyta till att byggreglerna ska säkerställa säkerhet och hälsa vid användning av byggnaden, samt vissa mål inom energi, tillgänglighet o.s.v. I byggbranschen i en vidare bemärkelse finns även finansinstitut, försäkringsbolag och förvaltare med intressen i egendomsskyddet i byggnader vid en skada. När lösningar tas fram av intressenter för ett stärkt egendomsskydd läggs dessa aspekter till utöver vad som krävs för enbart personsäkerhet och hälsa i branschriktlinjer och referensverk. Detta riskerar att driva kostnader i byggprojekten, då det ofta är dyrare att bygga så restvärden i byggnaden skyddas (t.ex. en byggnad skyddas från att brinna ner) än enbart så samhällets minimikrav uppnås (att människor kan utrymma innan byggnaden brinner ned).

Kostnader för egendomsskydd är ett tydligt exempel på vad som i BBR inte ligger på byggherren eller byggprojektet att uppnå, utan är en fråga för fastighetsägare eller försäkringstagare i driftskedet. Kostnader för egendomsskydd ligger heller inte i Boverkets nya byggregler på byggprojektet, men kan göra det i lösningar som rekommenderas i branschriktlinjer. På samma sätt kan kostnader i driftskedet för t.ex. underhåll eller drift sänkas genom investeringar i byggskedet som inte säkert ligger i byggherrens eller entreprenörens intressen, om byggkostnaden ska hållas nere. Här är

det viktigt att i byggprojekten tydligt skilja på vad som är samhällets krav och vad som är civilrättsliga krav eller kundkrav, och vilka sådana krav som faktiskt ställs i projektet. Annars riskerar byggprojektet, byggherre och entreprenör att göra extra investeringar för kostnader som inte ger motsvarande extra betalt i byggnadens värde eller möjliga hyresintäkter, och byggkostnaderna i branschen och samhället samtidigt att öka.

Figur 6 Exempel från TMF på hur egendomsskydd kan få ett fokus i branschriktlinjer som det inte har i byggreglerna <https://www.tmf.se/branschfragor/branschutveckling/teknik-och-forskning/krav--standarder/branschregler---trabyggande/>, 2026-01-02

Det finns även en risk för suboptimering av byggnaders prestanda när detaljfrågor och särintressen på vissa områden som lyfts fram av starka röster kan få större fokus än andra i helhetsperspektivet för byggnaden.

Vad gäller kostnader fanns ett mål för de nya byggreglerna att den öppna regelstrukturen skulle bidra till större möjligheter till effektivisering och ett mer kostnadseffektivt byggande, vilket kan riskeras om den nya strukturen öppnar för kostnadsförskjutning från andra aktörer eller skeden till byggprojektet. Här finns ett behov av uppföljning och utvärdering av effekterna i den nya regelstrukturen, men det kan vara svårt att hitta parametrar att följa upp på.

- Hur kan Boverket följa upp implementeringen av regelverket för att utvärdera dess påverkan på byggkostnaderna? Finns det några möjligheter att se vad i tillämpningen som i så fall driver en ev positiv eller negativ kostnadsutveckling i byggprojekt?
- För öppenheten i regelverket vore det negativt om de föreslagna lösningarna i branschriktlinjer för åter till detaljstyrda lösningar, specifika produkter eller material, eftersom byggprojektet då förlorar det nyvunna handlingsutrymmet i att kunna utveckla teknik och välja metoder fritt utifrån uppnående av funktionskraven. Hur bevakas den utvecklingen? I framtagandet av branschriktlinjer eller användningen av fördefinierade branschlösningar i projekt?
- Som tidigare tagits upp är kravnivån i Boverkets nya byggregler inte alltid klar eller specificerad. Om samhällets miniminivå inte är tydlig, kan det bli ännu svårare att identifiera vad som är högre krav-, kvalitets- eller kostnadsnivåer i föreslagna lösningar från branschen. Hur kan branschen uppnå transparens i branschriktlinjer om vad som krävs för verifierad regeluppfyllnad och vad som är ev överkvalitet? Går det ens att sära på i alla typer av lösningar?

5. Konsekvensanalys för byggprojekt

Den första delen av konsekvensanalysen behandlar de tre punkterna i ansvarsfördelningen enligt Boverket i nedan bild, tagen från presentationen av utredningen Möjligheternas byggregler på Boverkets webbplats. Dessa tas upp enligt följande

- 5.1 Förtydligande av de krav som finns i PBL (Boverket)
- 5.2 Ta fram metoder för att verifiera kravuppfyllnad (Branschen)
- 5.3 Ta fram lösningar som uppfyller kraven (Branschen)

Figur 7 Beskrivning av den nya regelstrukturen från Boverkets utredning Möjligheternas Byggregler (<https://www.boverket.se/sv/byggande/uppdrag/avslutade-uppdrag/mojligheternas-byggregler/>)

5.1. Kravformuleringar och begrepp i de nya byggreglerna

Vi tittade ovan på exempel för hur regelformuleringar gått från skarpa till vaga, från hänvisningar i BBR till kravspecificering i andra regelverk som inte ersätts i de nya reglerna, samtidigt som hänvisningar till regelverk, myndigheter och riktlinjer har tagits bort.

Den eftersträvade öppenheten i regelverket där branschen och byggprojekten ska kunna "ta fram lösningar som uppfyller kraven och metoder för att verifiera dem" kompliceras om kraven inte är preciserade. Det är en mer förutsägbar och konsekvent process att ta fram och verifiera olika lösningar för ökad innovation, effektivisering och kostnadsbesparingar mot samma mål om målet är tydligt definierat och det är lätt att avgöra vilka lösningar som uppfyller kravnivån. På så vis kan mer öppna och opreciserade kravformuleringar snarare försämra öppenheten för många olika lösningar, då det blir svårare och mer arbetskrävande att ta fram och verifiera dem.

Ur entreprenörsperspektivet finns därför något av en motsägelse i Boverkets avsikt att precisera kraven, samtidigt som hänvisningar i Allmänna råd som ledde till just preciseringar och kvantifieringar av kravnivåer tas bort, utan att ersättas i de nya reglerna.

Nedan bild visar hur detta formulerades i Möjligheternas byggregler. Där anges hur de gamla preciseringarna ska tas bort med Allmänna råd, men inte hur de nya funktionskraven ska preciseras. Det är därför svårt att avgöra om preciseringen är genomförd.

3.1 Ny regelmodell

Den nya regelmodellen ska främja innovation och teknisk utveckling samt därmed bidra till att effektivisera byggandet och gynna ökad konkurrens. För att uppnå detta ska rollfördelningen mellan staten och samhällsbyggnadssektorn tydliggöras. Boverket ska i föreskrifter precisera de krav som ställs på lag- och förordningsnivå, medan samhällsbyggnadssektorn ska tolka föreskrifterna och ta fram lösningar som uppfyller dem.

Av detta följer att byggreglerna

- ska bestå av färre regler och utformas som funktionskrav,
- inte ska innehålla allmänna råd,
- inte ska innehålla hänvisningar till standarder,
- inte ska innehålla hänvisningar till andra myndigheter och organisationers föreskrifter och riktlinjer.

Regelmodellen ska kunna tillämpas för att precisera alla tekniska egenskapskrav, utformningskrav och tomtkrav som behöver preciseras i byggreglerna. Avsikten är också att byggreglerna ska delas upp i olika författningar. *Läst med ett byggregelsystem för att se till den nya regelmodellen*

Figur 8 Ur *Möjligheternas byggregler*, s22, egen markering (<https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2020/mojligheter-na-byggregler-ny-modell-for-boverkets-bygg--och-konstruktionsregler.pdf>)

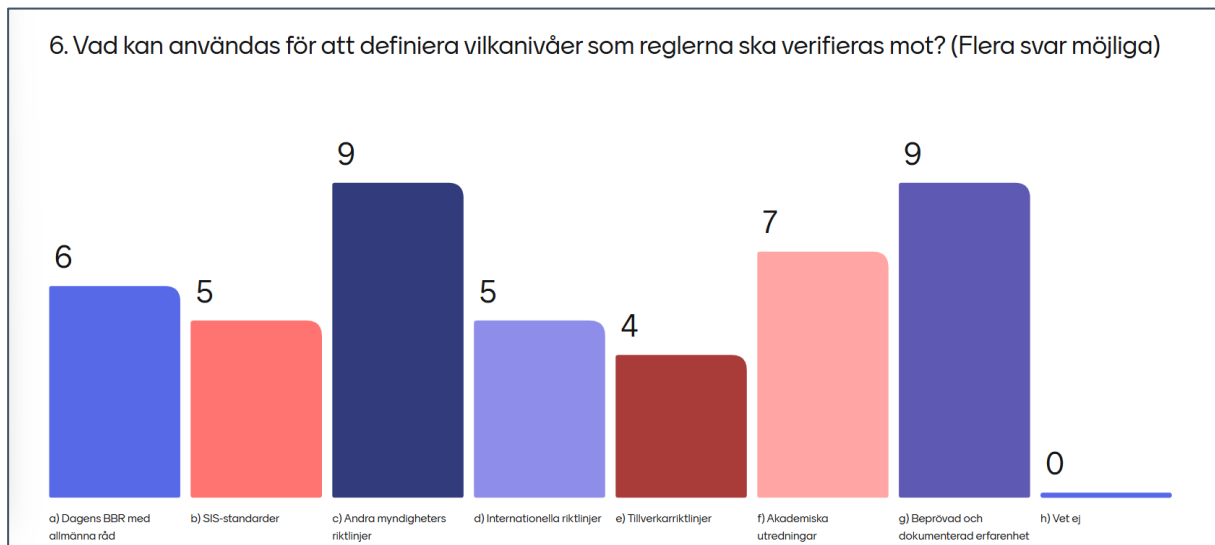
I projektets branschseminarium var rösterna jämnt fördelade mellan alternativen att de nya kravformuleringarna är mer problematiska än dem i BBR, och svaret Vet ej. Ingen angav att begrepp och formuleringar var likartade eller mindre problematiska än i BBR som svar på frågan.

Svaren på flervalsfrågan om tänkbara referenser för kravnivåer och gränsvärden att verifiera mot, i de fall de saknas i regelverket, visar på en bred palett där de flesta valde förslagen

1. Andra myndigheters riktlinjer, respektive Beprövad och dokumenterad erfarenhet
2. Akademiska utredningar

Det är värt att notera att alla dessa tre kommer före att använda kravnivåer enligt gamla BBR. Övriga svar som angavs att de kunde användas för referensnivåer var SIS-standarder respektive Internationella riktlinjer, samt på sista plats Tillverkarriktlinjer.

Undersökningen var mycket begränsad, men diskussionen ger en indikation på att de svarande ser att de själva kommer att göra arbetet att fackmässigt definiera samhällets kravnivåer för projektet, och att de specificerade kraven i det gamla regelverket har ett begränsat värde. För de krav där kravnivån är ändrad eller omformulerad, men inte preciserad, i de nya reglerna kommer definition av kravnivån vara ett tvunget arbete i byggprojekt framöver för att kunna verifiera kravuppfyllnad. Projektgruppen ser en ökad arbetsbörda framför sig.

Figur 9 Mentimeter-svar på möjliga referenser för att precisera kravnivåer, om dessa saknas i de nya byggreglerna. I fallande ordning är de Andra myndigheters riktlinjer samt Beprövad och dokumenterad erfarenhet, Akademiska utredningar, Dagens BBR med Allmänna råd, SIS-standarder respektive Internationella riktlinjer, samt sist Tillverkarriktlinjer.

När kravnivån är oklar, och både grundläggande definitioner och nivåformuleringar i byggreglerna är öppna för tolkning, blir osäkerheten i tillämpningen stor för byggprojekten. De mest uppenbara riskerna för byggprojekt som har diskuterats i projektet är:

1. En ej specificerad kravnivå i byggreglerna är svår att verifiera mot. Det kräver ett definitions- och nivåformuleringsarbete i byggprojektet där kravnivån först måste definieras för att kravuppfyllnaden sen ska kunna verifieras.
  - o Både oförändrade regler där Allmänna råd tidigare angav specificeringar och ändrade regler där de Allmänna råden inte längre är tillämpliga blir osäkra, eftersom det som stod i de Allmänna råden också kan utmanas – det kan finnas andra riktlinjer eller kravnivåer att verifiera mot.
2. Att kommunerna inte tolkar kravnivåerna på samma sätt som byggprojektet, och att därmed verifieringen av regeluppfyllnaden inte bedöms hålla rätt nivå – med risk att projektet inte får igenom sitt bygglov, för förseningar i processen, eller meningsskiljaktigheter i efterhand om vilken tolkning som ska gälla.
3. Att byggherre, entreprenör och ev underentreprenör tolkar kravnivån i byggreglerna olika, och att kontrakt som baseras på byggreglernas krav utan vidare specificeringar kan bli föremål för oklarheter eller tvister under eller efter projektet, om inte alla parter har tolkat kraven lika.

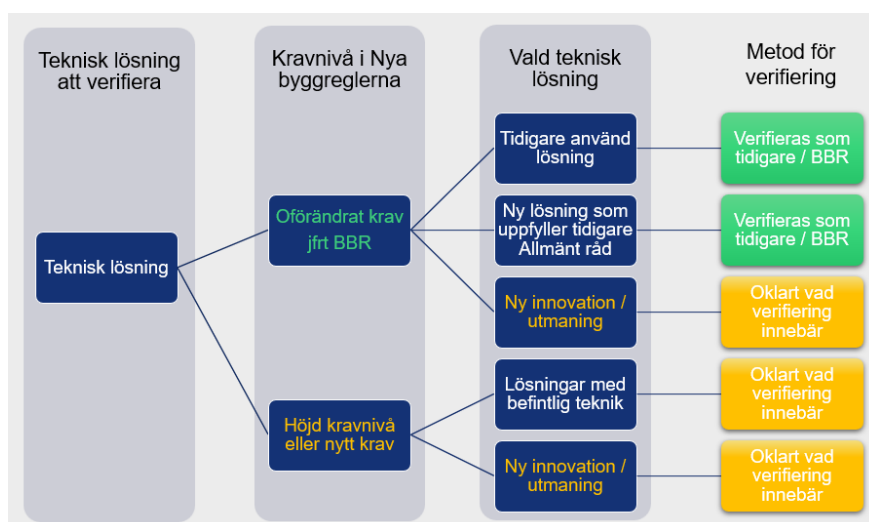
Det finns även en möjlighet i att projektet själva kan utreda kravnivån då den kan variera mellan olika projekt, och nivåer och kvalitativa begrepp kan utmanas i t.ex. ny forskning. Det är dock viktigt att påpeka att det som diskuteras här är preciseringen av samhällets miniminivå, inte av lämpliga projektnivåer. Om samhällets miniminivå är känd för alla parter går det ändå att differentiera i projekt genom att vid behov sätta högre projektkrav, under förutsättning att samhällskravet är just en samhällsekonomisk miniminivå, som alltid ska säkerställas. Om tolkningen av miniminivån inte är entydig och accepterad av alla parter riskerar däremot byggprojekt att tolka den till en annan nivå än vad kommunen gör, eller att lösningar som anses uppfylla byggreglerna i en kommun inte gör det i en annan, vilket kan driva förseningar och kostnader i projekten.

5.2. Struktur för verifiering av kravuppfyllnad saknas

Det finns i de flesta fall inte längre några förslag till verifieringsmetoder av kraven i de nya byggreglerna när de Allmänna råden har tagits bort. Det är upp till branschen eller byggherren/det enskilda projektet att ta fram såna metoder till alla de krav som saknar det, och det finns idag heller inte färdiga allmänt tillgängliga och generellt vedertagna metoder i branschen för många av dessa krav. Eftersom många regler som i exemplen även saknar kvantifierade kravnivåer är inte ens verifiering genom beräkning eller simulering ett direkt svar, om inte kravnivån har kunnat beskrivas och kvantifieras i gränsvärden att verifiera mot. Riskerna för byggprojekt i detta är främst:

1. Ett ökat beroende av specialistdiscipliner för att specificera kravnivåer och/eller att verifiera krav, med risk för ökade konsultkostnader.
2. Ökande direkta eller indirekta litteraturkostnader för standarder, handböcker och liknande branschriktlinjer med etablerad hög trovärdighet som kan ge verifieringsmetoder eller lösningar med redan verifierad kravuppfyllnad.
3. Svårigheter att prissätta produkter, projektering och anbud i byggprojekt när omfattningen av verifiering inte är känd på förhand.
4. Risk för förseningar eller behov av omtag i kommunens byggprocesser om kommunen inte anser att byggprojekten kan anses uppfylla kraven på kompetens eller fackmässighet för verifiering, begärd dokumentation eller kontroll av lösningars kravuppfyllnad.

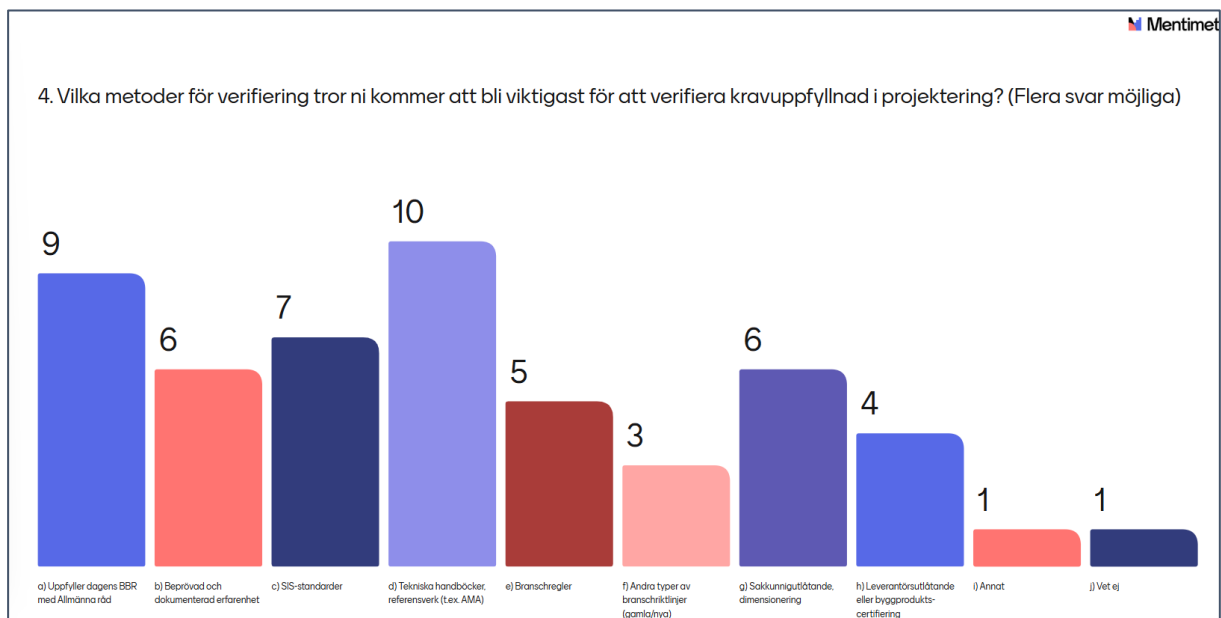
Innan en praxis har vuxit fram är det också svårt att veta vilken nivå av verifiering som krävs, när riktlinjer och metoder från kravställaren saknas. I de fall krav eller kravnivåer är oförändrade jämfört BBR kan kravuppfyllnaden verifieras som tidigare, men i samtliga fall där kraven ändras, och i samtliga fall där projekten vill utmana kraven med nya eller effektivare lösningar än tidigare praxis, vet byggprojekten ännu inte vad verifiering av kravuppfyllnad egentligen innebär. Detta kan bli ett hinder för att utmana det öppna regelverket och utveckla nya innovationer, effektiviseringar eller kostnadsbesparande lösningar. Ett försök till schematisk beskrivning av oklarheterna:

Figur 10 Schematisk beskrivning av i vilka fall etablerade metoder för verifiering av tekniska lösningars kravuppfyllnad mot byggreglerna saknas.

Vid projektets branschseminarium ställdes en fråga till deltagarna om vilka metoder för verifiering av kravuppfyllnad som de ser framför sig kommer att bli viktiga i kommande byggprojekt. I denna lilla undersökning (bilden nedan) så är det värt att notera att de flesta toppnoteringarna, utöver verifiering enligt nuvarande BBR med Allmänna råd, är kostnadsdrivande i någon form – Tekniska handböcker och referensverk med litteratur eller prenumerationskostnader, SIS-standards (dito), eller Sakkunnigutlåtande och dimensionering (konsultkostnader). Enbart Beprövad och dokumenterad erfarenhet kan anses vara en kostnad som projektet själv kan styra över.

Det är också tydligt att de branschregler, branschriktlinjer och tillverkarriktlinjer som kan ge lösningar som uppfyller kraven, men även kravnivåer eller verifieringsmetoder, kommer längst ner på listan. Även här verkar alltså de representerade organisationerna i första hand vilja göra verifieringsarbetet själva utifrån egen kompetens och fackmässiga bedömning, inklusive att använda metoderna i nuvarande BBR.

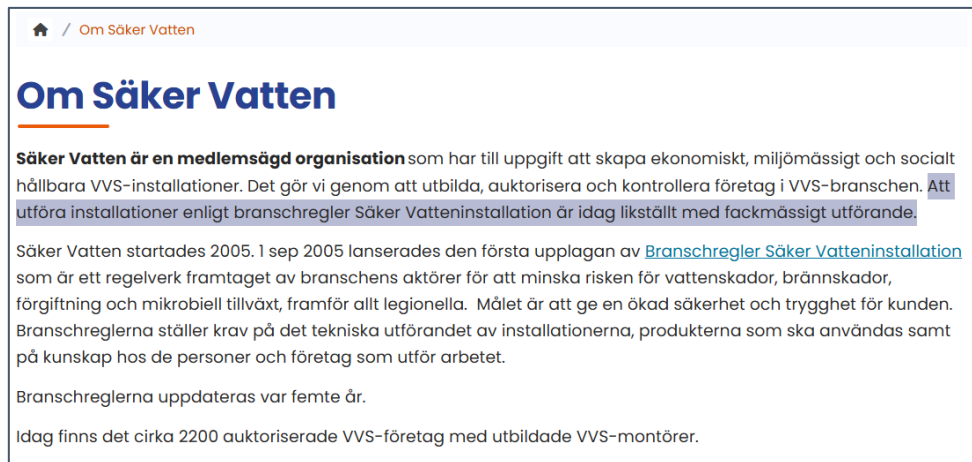
Figur 11 Mentimeter-resultat från branschseminariet med vilka verifieringsmetoder deltagarna tror kommer att bli viktigast framöver. I fallande ordning är dessa Tekniska handböcker och referensverk, Verifiering enligt nuvarande BBR med Allmänna råd, SIS-standards, Beprövad och dokumenterad erfarenhet eller Sakkunnigutlåtande och dimensionering. Först därefter kommer Branschregler, Leverantörs/produktcertifiering, samt Andra typer av branschriktlinjer.

5.3. Tekniska lösningar i branschregler och branschriktlinjer

Den nya regelstrukturen för svenska byggregler har initierat många nya initiativ för branschriktlinjer i Sverige, inte minst från branschorganisationer. Flera branschorganisationer har även sedan lång tid tillbaka etablerade branschregler, med regelbundna uppdateringar och aktiv förvaltning från en sakkunnig organisation, med olika former av arbets- och referensgrupper som existerar kontinuerligt eller sätts samman för varje uppdatering.

Inför och i och med lanseringen av den nya regelmodellen har många nya branschregler, men även olika branschstandarder eller branschdokument med nya begrepp som branschrekommendationer tagits fram på olika håll, med uttalat syfte att under-

lätta styrkandet av fackmässighet i den nya regelstrukturen och tekniska lösningar som uppfyller de nya byggreglerna. Även befintliga branschregler anpassas nu mot detta syfte, se exemplet om branschregler Säker Vatteninstallation nedan:

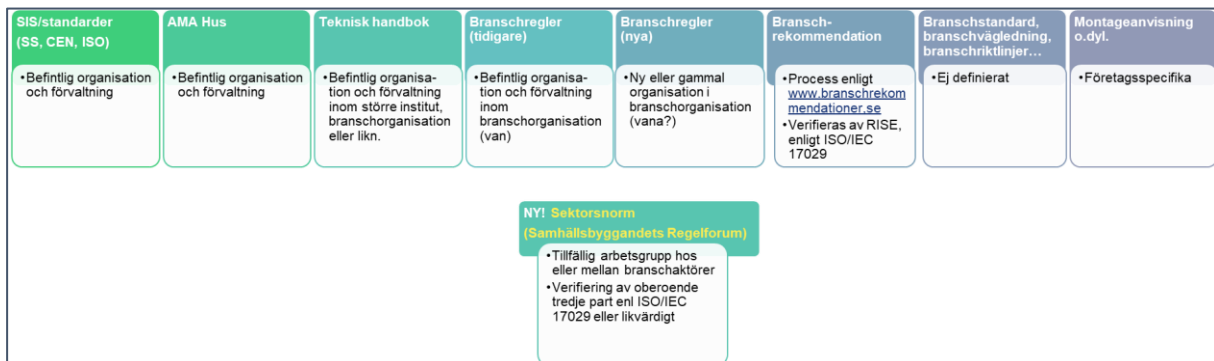
Figur 12 Exempel från Säker Vatten på hur branschregler syftar till att kunna verifiera fackmässighet för utförande eller lösningar, se markerat avsnitt. (<https://sakervatten.se/om-saker-vatten/>, 2026-01-02)

En utmaning ur hela samhällsbyggnadssektorns perspektiv kan vara att likställa och klassa dessa olika branschdokument ur trovärdighets- och kvalitetssäkringsperspektiv, generellt sett, om de ska användas som referenser för tekniska lösningar som uppfyller byggreglerna i en projektering. Vad är en fackmässigt motiverad referens, och är det olika för olika typer av projekt? Hur står sig de nya typerna av branschriktlinjer mot de gamla? Denna typ av frågor, och särskilt kvalitetssäkringen av branschriktlinjerna, har varit en central del av Samhällsbyggandets Regelforums arbete (Gabrielii, Vilka vägledningar kan man lita på?, 2025).

I den tidigare regelstrukturen var branschreglerna just branschregler, de beskrev praxis för den egna tekniska disciplinen och kunde vara hänvisade till som projektkrav. De äldre branschreglerna, liksom de tekniska handböcker och standarder som funnits länge, är en etablerad struktur med lösningar som har använts som referenser i branschen under lång tid och som kan anses väl bekanta och beprövade. Som beskrivits ovan har de också befintliga strukturer för framtagning, förankring och kontinuerlig förvaltning i olika former. Dessa etablerade strukturer kan i sig ses som en känd kvalitetssäkring och förtroendeskapare för denna typ av befintliga branschriktlinjer, något som nya riktlinjer i nya organisationsformer saknar.

Översikten i figuren nedan gör inte anspråk på att vara någon komplett eller helt korrekt beskrivning, men ska försöka visa på bredden av olika typer branschriktlinjer. Exemplet kommer från Samhällsbyggandets Regelforums översikt och diskussionerna i projektet om möjliga referenser för tekniska lösningar. Allt från SIS-standarder, AMA-Hus och tekniska handböcker, via gamla och nya branschregler, till de nya branschrekommendationerna och andra typer av branschvägledningar eller tillverkarriktlinjer har tagits med. Alla branschdokumenten har olika sätt och nivå av organisation, kontinuitet i förvaltning och kvalitetssäkring och förankring bakom. Vilka som kommer att accepteras i en tillämpad praxis som exempel på tekniska lösningar som uppfyller Boverkets nya byggregler vet vi dock inte än. Centralt i bilden ligger Sektorsnormen, förslaget från Samhällsbyggandets Regelforums arbete om en kvalitetssäkrad typ av

branschvägledning som tas fram i bred representation i branschen och tredjeparts-verifieras enligt RISE:s verifieringsprogram, som beskrivs närmre längre i nästa avsnitt.

Figur 13 Bredden av olika branschriktlinjer, från etablerade till nya, från fristående organ till branschorganisationer och enskilda branschaktörer, med olika former av organisation, kvalitetssäkring och förvaltning. Bilden finns i bättre upplösning och med mer detaljer i diskussionsunderlaget från projektet.

Önskemålen från byggprojekt om kvalitetssäkring och kategorisering av branschriktlinjer kommer främst ur en önskan att på förhand kunna veta vilka branschriktlinjer som anses ge lösningar som är accepterat verifierade för att uppfylla de nya byggreglerna.

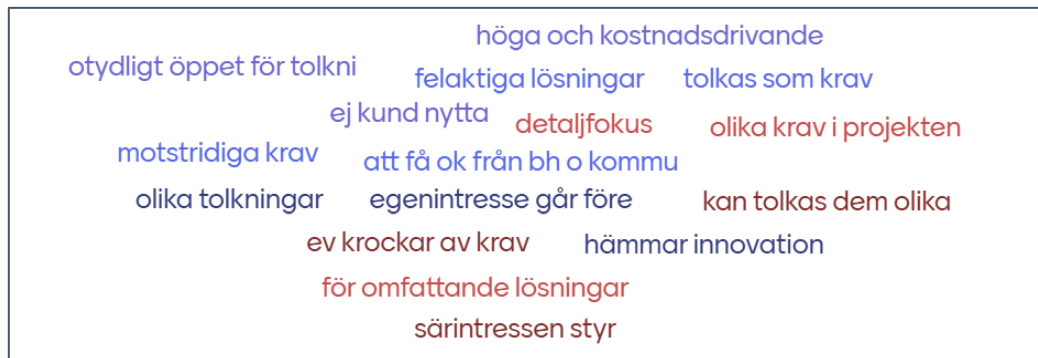
Samtidigt är branschen i skrivande stund i ett läge där det inte finns någon struktur eller ansvarig part som samlar eller godkänner branschriktlinjer i relation till regelverket, och sektorn själv ännu inte har någon gemensam struktur för kvalitetssäkring eller kategorisering av dem. De initiativ som finns kommer snarare från enskilda aktörer. Det finns heller ingen officiell koppling till regelverket, Boverket eller kommunerna som tillsynsmyndighet, eller vilka krav som ställs på branschlösningar från samhällets sida.

De största oklarheterna för användning av tekniska lösningar framtagna i branschriktlinjer som underlag för lösningar i byggprojekt som har diskuterats i projektet är att

1. Det saknas idag ofta hänvisning från branschriktlinjers lösningar till vilka exakta regler, kravnivåer och förutsättningar de uppfyller kraven för.
2. Det saknas idag ofta dokumenterad verifiering av kravuppfyllnaden för den tekniska lösningen gentemot de specifika regelkrav den ska uppfylla.
3. När en byggherre eller ett byggprojekt vill använda en fördefinierad teknisk lösning i sin projektering är ett viktigt motiv att vara säker på att byggreglerna uppfylls, och att slippa ta fram och verifiera lösningen själv.
  - För tekniska exempellösningar i Allmänna råd i BBR visste man att lösningen enligt Boverket uppfyllde kravnivån i regelverket.
  - För tekniska exempellösningar framtagna i branschen behövs någon garanti med motsvarande säkerhet i att lösningen uppfyller regelverkets krav, om byggherren ska kunna känna trygghet i att använda lösningen.

En viktig poäng är också att branschriktlinjer inte är regler, och inte ska användas som regler. De är frivilliga att använda i både projekt och avtal. I de fall deras lösningar omfattar mer än enbart byggreglernas kravuppfyllnad är det fortfarande bara byggreglerna som är samhällets minimikrav, inte branschriktlinjernas lösning för dem.

När branschriktlinjer diskuterades i det öppna branschseminariet framkom oro för att deras lösningar kan tolkas som krav, eller att kommuner och olika branschaktörer har olika tolkningar av dem. Det finns också en oro för att lösningarna blir för detaljstyrande, överkvalificerade jämfört samhällets minimikrav, styr mot särintressen, hämmar innovation, driver kostnader eller till och med blir felaktiga i förhållande till helheten i projektet. I bilden nedan sammanfattas diskussionen i ett kryptiskt ordmoln.

Figur 14 "Ordmoln" från branschseminariet med deltagares svar på frågan "Vilka utmaningar kan ni se med branschriktlinjer som förslag på tekniska lösningar med verifierad regeluppfyllnad?"

Nu följer en beskrivning av Samhällsbyggandets Regelforums initiativ för branschriktlinjer, och därefter exemplifiering av frågor på området via projektets två fallstudier.

Samhällsbyggandets regelforums initiativ för branschriktlinjer

IQ Samhällsbyggnads Samhällsbyggandets regelforum, ett byggbranschgemensamt sektorsinitiativ från Byggföretagen, Byggherrarna, Byggmaterialindustrierna, Fastighetsägarna, Innovationsföretagen, Installatörsföretagen, IQ Samhällsbyggnad, Sveriges Allmännyttan och TMF, är en bred sammanslutning av olika branschaktörer, branschorganisationer och partners. Samhällsbyggandets regelforum skrev på sin tidigare hemsida om den nya byggregelstrukturen att

"I sammanhanget är utvecklingen och tillämpningen av standarder och branschregler inom sektorn en viktig fråga och samarbetet med standardiseringsorgan med flera får stor betydelse. Genom en bred förankring i hela sektorn ska utvecklingen av regler och standarder bidra till ett modernare, effektivare och mer innovativt byggande, som också säkerställer långsiktig hållbarhet och uppfyllande av samhällets övergripande krav."

<https://www.iqs.se/program-och-projekt/samhallsbyggandets-regelforum/>, 2026-01-02

Mer specifikt har Samhällsbyggandets regelforum – tillsammans med SIS, RISE, Svensk Byggtjänst, TMF och Byggherrarna – tillsatt en arbetsgrupp som tittar på hur olika branschvägledningar kan kategoriseras och klassificeras. De pekar särskilt på en uppfångad önskan i branschen om att kvalitetssäkra branschriktlinjer och tydliggöra skillnader mellan olika begrepp och varianter på området. Arbetet har också resulterat i att en egen klassificering av kvalitetssäkrad branschvägledning med tillhörande kvalitetskrav har tagits fram, med arbetsnamn *Sektorsnorm*, som ska uppfylla vissa grundläggande kriterier.

Kristina Gabriellii som leder Samhällsbyggandets Regelforums arbete presenterade i ett webinarium 2025-12-08 de huvudsakliga frågorna bakom initiativet: Många olika typer av branschvägledningar existerar redan för att stötta byggprojekt i tillämpning av de

nya byggreglerna, men de är av otydlig status och med varierande kvalitet. När den nya regelstrukturen ger branschen större frihet, men också större ansvar, innebär dessa branschriktlinjer också både möjligheter och risker, varför det finns behov att få en bättre ordning och beskrivning av dem för att de ska kunna bedömas och tillämpas på bästa sätt (Gabrielii, Vilka vägledningar kan man lita på?, 2025).

Den tidigare med stöd av SBUF framtagna nationella standardiseringsstrategin (Byggföretagen, 2023) visade på behov av gemensamma begrepp för sektorsgemensamma vägledningar, öppna och transparenta processer, bred representation och oberoende kvalitetssäkring av dessa samt en långsiktig förvaltningsmodell för branschvägledningar som har tagits vidare här. Önskemålet är också att de presenteras på en gemensam nationell digital plattform och kopplas till Boverkets nya byggregler. Som ett svar på detta har gruppen nu tagit fram förslaget på sektorsnormen, väldefinierad i organisation, process för framtagning och kvalitetsskontroll, som ska kunna vara tillgänglig för och accepterad i hela branschen.

Fallstudie 1: Branschrekommendationer och nya branschregler – branschregler Säker Vatteninstallation 2026

Branschorganisationen Säker Vatteninstallation (Säker Vatten) har varit tidigt framme och definierat begrepp och processer samt undersökt möjligheterna med branschriktlinjer som stöd till de nya byggreglerna. De har tagit fram en definition av branschriktlinjer benämnda "branschrekommendationer", tagit initiativ till hemsidan www.branschrekommendationer.se, tillsammans med RISE tagit fram ett förslag på process för framtagning och kvalitetssäkring av nya branschrekommendationer, samt själva påbörjat framtagande av flera egna branschrekommendationer på vatteninstallationsområdet. Parallellt med detta har de bedrivit sitt ordinarie arbete med sina befintliga branschregler, vilka kom ut i en ny uppdatering i januari 2026, och i vissa delar tar in resultat från de framtagna branschrekommendationerna.

Detta sammantaget gör Säker Vatten till goda pionjärer på området branschriktlinjer, och de lämpar sig därmed att studera i en fallstudie som exempel för hur ansvarsförskjutningen i branschriktlinjer kopplade till de nya byggreglerna kan falla ut i praktiken.

Intressenter i branschreglerna

Säker vatten är en ideell intresseorganisation för auktoriserade VVS-företag. De ger via sitt helägda dotterbolag Säker Vatten AB ut Säker Vatteninstallations branschregler sedan 2005, och tar sedan 2023 även fram branschrekommendationer inför den förändrade strukturen i Boverkets nya byggregler. I styrelsen för Säker Vatten AB sitter medlemsföretag samt en representant för Vattenskadecentrum (Säker Vatten, 2025).

Säker Vatten ska enligt egen uppgift skapa ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbara VVS-installationer, genom att utbilda, auktorisera och kontrollera företag i VVS-branschen (Säker Vatten, 2025). I Säker vattens intresse ligger att bevaka sina medlemmars (installatörernas) intresseområden, kompetens och kontroll av installatörsföretag och området VVS-installationer. De skriver också på hemsidan uppdaterad 2024-11-18 att "*Att utföra installationer enligt branschregler Säker Vatteninstallation är idag likställt med fackmässigt utförande*".

Intresseorganisationen Säker Vatten är också själva en del i Vattenskadecentrum tillsammans med försäkringsbolagen Dina Försäkringar, Folksam, If, Länsförsäkringar och Trygg Hansa samt branschorganisationerna Byggkeramikrådet, Golvbranschens Våtrumskontroll, Installatörsföretagen, och Måleribranschens Våtrumskontroll. Medlemmarna i Vattenskadecentrum samverkar för att motverka vattenskador i byggnader och ger årligen ut vattenskaderapporten "Vattenskador i Sverige" baserad på föregående års försäkringsärenden om vattenskador (Vattenskadecentrum, 2025). Vattenskaderapporterna används som kunskapsunderlag för att driva förändringar i bygg- och branschregler, byggmetoder, material och utbildningar i branschen, för att både antalet vattenskador och kostnaderna för dem ska sänkas på sikt, enligt rapporten *Vattenskador i Sverige 2024* (Vattenskadecentrum, 2025). Kunskapsunderlaget till rapporten har bostadsfokus och bygger i huvudsak på villor och fritidshus, eftersom samma inrapportering inte sker för flerbostadshus.

Vattenskadecentrums intressen att driva i bygg- och branschregelfrågor har alltså ett tydligt fokus i att minska antalet egendomsskador och kostnaderna för dem, grundat i ett stort kunskapsunderlag med betoning på framför allt privatägda bostäder. Försäkringsbolagens egna kostnader för dessa vattenskador (borträknat kostnader som faller på försäkringstagaren) ligger på c:a 5 miljarder kr per år, varav c:a 60% gällt småhus de senaste åren enligt rapporten. Vattenskadecentrum har via sin representation i Säker Vatten, och Säker Vatten via sin förankring i Vattenskadecentrum, möjlighet att driva dessa frågor i de branschregler och branschrekommendationer som Säker Vatten tar fram.

Sidan branschrekommendationer.se (Branschrekommendationer.se, 2025) beskriver intressena för branschrekommendationer ur ett användarperspektiv, något som skulle kunna tillämpas bredare på andra former av branschriktlinjer, se bilden nedan. Här blir det tydligt att enligt denna definition ska inte installationer enligt branschriktlinjerna bara uppfylla samhällets krav enligt de nya byggreglerna, utan även ge en god funktion för brukaren över tid, och genom att branschriktlinjerna ska styrka lösningarnas fackmässighet ska de bli tydligt försäkringsbara.

Branschrekommendationer Pågående Verifierade

Så ska funktionskraven tillämpas för fackmässighet

Branschrekommendationer är ett sätt att beskriva hur funktionskraven i Boverkets byggregler ska tillämpas för att uppfylla kraven på fackmässighet. Boverkets nya byggregler träder i kraft den 1 juli 2025.

För att säkerställa att alla aspekter tas tillvara, arbetas branschrekommendationerna fram gemensamt av till exempel branschorganisationer, representanter för byggherrar, konsulter, entreprenörer, produktleverantörer och försäkringsbolag.

Avsikten är att den som tillämpar branschrekommendationerna ska få:

- en säker installation med bra funktion för brukaren - som fungerar över tid
- en installation som är fackmässigt utförd och därmed försäkringsbar
- en installation där det är tydligt att den uppfyller samhällets krav i

Branschrekommendationerna ska kunna tillämpas i alla delar av byggprocessen - från projektering via bygglovshandling till utförande och val av installationsprodukter.

Figur 15 Intressenter i branschrekommendationer enligt [www.branschrekommendationer.se](https://branschrekommendationer.se)

Säker vatten har hittills tagit fram två verifierade branschrekommendationer enligt sin nya modell, *Dimensionering av tappvattenledningar* och *Skydd mot vattenskador i kök*. Arbetet med branschrekommendationerna har också varit en grund för uppdateringen av Säker Vattens branschregler 2026.

Kvalitetssäkringsmodell branschregler och branschrekommendationer

Säker vatten adresserade tidigt frågan om att branschriktlinjer behöver kvalitetssäkras om de ska ha en trovärdighet och trygghet att använda för byggbranschens olika parter, i arbetet med sin modell för branschriktlinjer kallad Branschrekommendationer. Säker Vatten kontaktade RISE som såg möjlighet att verifiera olika typer av branschdokument i relation till Boverkets nya byggregler enligt sin process som beskrivs i fallstudie 2. *Branschreglerna Säker vatteninstallation 2026* är det mest omfattande branschdokument som hittills har verifierats enligt processen.

Enligt klippet ovan ska branschrekommendationer tas fram gemensamt av t.ex. branschorganisationer, representanter för byggherrar, konsulter, entreprenörer, produktleverantörer och försäkringsbolag. Säker Vattens branschregler tas fram med ett öppet remissförfarande där övriga branschen inklusive intressenter i byggprojekt kan lämna synpunkter.

Säker Vattens branschregler tillgängliggörs som tidigare på deras hemsida, men finns också länkade från RISE:s sida som presenterar verifierade branschdokument.

Exempel skydd mot läckage från installationer i kök – kostnad/nytta för vem?

I projektet har exemplet med det nya kravet på aktivt skydd mot vattenskador i kök i Säker Vattens branschregler 2026 diskuterats, jämfört regeln i BFS 2024:08, 8 kap §2, om begränsning av läckage från vatteninstallationer. Det aktiva skyddet i branschreglerna kan ses som ett exempel på fokus på egendomsskydd (skydd mot vattenskador) i driftskedet, till en nivå som inte säkert krävs för att uppfylla samhällets minimikrav på begränsade läckage och skador ur ett personsäkerhetsperspektiv – om det finns andra lösningar för att förhindra läckage från installationer.

Intressenterna för ett aktivt egendomsskydd är främst försäkringsbolagen, den enskilde försäkringstagaren (t.ex. villaägare eller lägenhetsinnehavare, som får stå för självrisk och ev nedskrivna värden vid en vattenskada) och i andra hand de som kan drabbas i nästa led av skadan, t.ex. andra grannar eller byggnadsägare som påverkas av läckaget, eller installatörer som kan drabbas av följdkostnaderna om skadan beror på ett installationsfel. Installerade aktiva skyddsfunktioner skulle i sig kunna vara en nytta för försäkringstagare om det kan leda till en lägre försäkringspremie. För installatörens del påverkar ev aktiva vattensäkerhetslösningar även omfattningen av VS-entreprenaden i byggprojektet positivt om nya skyddsfunktioner tillkommer.

Kostnaden för den tillförda nyttan för ovan intressenter hamnar dock, för de föreslagna åtgärderna i det aktiva läckageskyddet i kök, inte på dem som får del av beskrivna nyttor. Kostnaden för att installera extra vattensäkerhetsfunktioner stannar i byggprojektet. Det är inte i linje med målet om ett billigare byggande, utan leder tvärtom till dyrare byggprojekt genom ökade installationer. Kostnaden i exemplet ökar omfattningen för installationsentreprenaden, och därmed byggföretagets och därefter byggherrens kostnader, jämfört med fallet utan aktiva vattensäkerhetsfunktioner.

Fallstudie 2 – Verifiering av branschriktlinjer – RISE:s program

Som beskrivits ovan tog Säker vatten i sitt tidiga initiativ med branschrekommendationer kontakt med RISE, Sveriges tekniska forskningsinstitut, kring hur de skulle kunna kvalitetssäkra branschrekommendationer. RISE utgick från den ISO-standard 17029, som de använder för verifiering och validering av påståenden, och tog fram ett program för verifiering av branschdokument mot Boverkets nya byggregler. Programmet bygger på en opartisk tredjepartsverifiering av branschdokument enligt *SS-EN ISO/IEC 17029:2019 Bedömning av överensstämmelse – Allmänna principer och krav för validerings- och verifieringsorgan* i jämförelse med de nya byggreglerna och beskrivs mer ingående på RISE:s webbplats (RISE, 2026).

Verifieringen görs gentemot

1. Boverkets nya byggregler och
2. aktuell vetenskap och erfarenhet på området,

samt att dokumentet är brett förankrat och utarbetat av relevant kompetens. Detta motsvarar ungefär vad som är relevant i fackmässiga bedömningar enligt Boverkets PBL kunskapsbanken (Boverket, 2025), för att avgöra att metoder är tillförlitliga och möjliga för andra fackmän att granska. RISE verifierar alltså dokumentet som helhet som ett påstående, att det övergripande stämmer mot de nya byggreglerna och relevant kunskap, och granskar hur det har tagits fram. Verifieringsintyget anger vad som har granskats i stort men utan detaljer om resultatet av granskningen, se exempel:

<p>relevant och användbart. Branschstandarderna ska ses som en miniminivå för en väl avvägd nivå på kärn som möjliggör en god källsortering i bostaden.</p> <p>Bostad avsedd för 1 - 2 personer om ca 35 - 55 kvm Rekommenderas två källsorteringskärl på minst 20 liter totalt i kök samt två extra källsorteringskärl på minst 20 liter totalt för fri placering i bostaden i exempelvis städskap eller annan förvaring i bostaden.</p> <p>Bostad avsedd för 3 - 6 personer Rekommenderas fyra källsorteringskärl på minst 30 liter totalt i kök samt fyra extra källsorteringskärl på minst 30 liter totalt för fri placering i bostaden i exempelvis städskap eller annan förvaring i bostaden.</p> <p>Källsorteringskärl kan se ut på flera olika innovativa sätt men ska ha en avsedd plats i bostaden. Källsorteringskärlen exempelvis; kärn, behållare, påsar etc. ska ge möjlighet till källsortering för olika fraktioner varav ett luftat kärn anpassat för matavfall.</p> <p>Branschstandarderna är framtagen av bransch- och arbetsgivarorganisationen Trä- och Möbelföretagen, TMF, i samverkan med relevanta aktörer för industrin och därefter verifierad och publicerad av TMF. Genom att följa riktlinjerna i branschstandarderna efterlevs de delar som behandlar avfallshantering och plats för tillfällig förvaring av avfall samt källsortering i bostaden i Avfallsförordningen (2020:614) samt i Boverkets nya byggregler, Boverkets föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt hushållning med vatten och avfall, BFS 2024:8, 11 kap. Avfall.</p>	<p>Utfärdat till Trä- och möbelföretagen (TMF)/Arbio AB Storgatan 19, Stockholm</p> <p>Uttalande Branschstandard Källsortering i bostaden uppfyller svenska byggregler, vetenskap och erfarenheter.</p> <p>Sammanfattning av resultatet Trovärdighet och uppfyllelse av verkliga förhållande har verifierats av RISE. Verifieringen visar att Branschstandard Källsortering i bostaden uppfyller svenska byggregler, vetenskap och erfarenheter.</p> <p>Verifieringen är en oberoende tredjeparts granskning utifrån SS-EN ISO/IEC 17029:2019 av Branschstandard Källsortering i bostaden, utgåva 2025-06-12, utifrån verifieringsprogram Branschrekommendation byggregler.</p> <p>Dataunderlaget för utvärderingen har inkluderat svenska byggregler, branschdokumentation, ursprungliga data till innehåll i branschdokumentet, beräkningsunderlag, kompetensinformation samt vetenskaplig information.</p> <p>Avgränsningar Inga.</p>
--	--

Figur 16 Exempel på verifierade branschriktlinjer, Trä- och möbelföretagens Branschstandard källsortering i bostaden respektive verifieringsintyg (<https://www.tmf.se/branschfragor/branschutveckling/teknik-och-forskning/krav--standarder/branschstandard-kallsortering-i-bostaden/>, 2026-01-02). Det anges i branschstandarderna att "relevanta aktörer för industrin" har deltagit i framtagandet. Verifieringen anger att dataunderlaget för utvärderingen har inkluderat t.ex. "kompetensinformation", men inga detaljer om vilka organisationer som har deltagit i framtagandet. Egna textmarkeringar.

Utöver att vara den föreslagna verifieringsmetoden för branschrekommendationer och här för Säker Vattens branschregler, är programmet också föreslagna verifiering för den nya sektornormen framtagen i samarbetet med Samhällsbyggandets Regelforum.

Enligt samtal med Dag Sjöholm på RISE är en begränsning i programmet att metoden inte passar för verifiering av omfattande dokumentation, handböcker o.s.v., som omfattar en mycket stor mängd påståenden att verifiera. För sådana branschriktlinjer eller branschvägledning kan andra metoder behöva tas fram (Sjöholm, 2026).

Intressenter i verifiering av branschriktlinjer

Intressenterna är enligt RISE hemsidan förstuds de upphovsorganisationer som tar fram branschriktlinjer eller ett branschdokument (som branschorganisationer, byggherrar, försäkringsbolag m.fl.) och vill skapa trygghet för användarna och visa på trovärdigheten i dokumenten.

RISE beskriver också att branschdokumenten ska ge nyttan av praktisk vägledning för användarna – som entreprenörer, konstruktörer och byggherrar – i hur funktionskraven kan tillämpas, för att hjälpa dem att leverera byggprojekt som uppfyller regelverket till slutkunden. Verifieringen ska då ge en tydlighet i dokumentationen av att byggnaden uppfyller samhällets krav, både för kommuner och slutkund (RISE, 2026).

Den sista intressenten är förstuds det verifierande institutet självt, som kan skapa en affär i opartisk granskning och verifiering. Som kommer att beskrivas nedan behöver dock oberoendet vårdas och bevakas i vilka granskningar som institutet kan göra.

Kvalitetssäkring och förankring av verifieringsprogrammet

RISE har som oberoende tekniskt forskningsinstitut också en mycket stor bredd för inom vilka teknikområden de kan verifiera påståenden. Oberoendet kan dock ställa till problem för att granska branschdokument i relationer där RISE redan har uppdrag eller själva medverkar i kommittéer eller framtagande av branschdokumenten. I såna lägen kan de behöva tacka nej till verifieringsuppdraget eftersom de inte kan ses som oberoende (Sjöholm, 2026). Detta är en viktig kvalitetssäkringsprincip, men innebär också att det behövs fler kompletterande verifieringsmetoder i branschen om även t.ex. branschriktlinjer där RISE själva medverkar, som t.ex. ByggaF, ska kunna verifieras.

När en organisation har erhållit en verifiering enligt ISO 17029 mot de nya byggreglerna gör RISE en mindre årlig uppföljning med bevakning av verifieringen, och verifieringen behöver förnyas vart femte år för att vara fortsatt giltig, vilket beskrivs på hemsidan.

Exempel TMF:s Branschstandard för Källsortering i bostaden

Trä- och möbelföretagens Branschstandard för Källsortering i bostaden som citerades ovan återfinns publicerad med verifieringsintyg hos RISE (RISE Research Institutes of Sweden AB | Certification, 2025). RISE intygar här "trovärdighet och verkliga förhållande" och att branschstandarderna "uppfyller svenska byggregler, vetenskap och erfarenheter" och att den har verifierats utifrån RISE verifieringsprogram *Branschrekommendationer byggregler*. Branschstandarderna publicerades enligt TMF första gången 2021 och verifierades enligt RISE:s program och ISO 17029 2025 (TMF, 2025).

Verifieringen bör fylla en viktig funktion särskilt för nya branschdokument och/eller nya organisationer på området som inte har någon lång tradition, etablerad kompetens och organisation eller förvaltning bakom sina branschriktlinjer som har givit dem ett uppbyggt förtroende och renommé i branschen sen tidigare. När nya branschriktlinjer tas fram är det viktigt att användaren, som byggherre eller projektör, kan bedöma kvaliteten i branschriktlinjerna för att våga använda dem och hänvisa till dem. TMF anger själva att verifieringen kan ge tydlighet och trygghet för byggherrar, entreprenörer och köksproducenter, skapar en formell trovärdighet för branschstandarderna som tolkningsstöd för Boverkets nya byggregler och öppnar för viss produktutformning utifrån standarderna.

Branschstandarden hänvisar till *Avfallsförordningen, SFS 2020:614*, 3 kap samt *Boverkets föreskrifter om Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt hushållning med vatten och avfall, BFS 2024:8*, 11 kap, om att avfall ska sorteras och att det ska finnas plats för detta i bostaden. Däremot framgår det inte exakt vilken regel som branschstandardens lösningar uppfyller eller hur regeluppfyllnaden har verifierats. Om sådana specificerade uppgifter hade angetts hade de dock granskats och verifierats av RISE i verifieringen av dokumentet, med kontroll av att påståendena kan uppfylla byggregler, forskning och erfarenhet. Nu är dokumentet övergripande verifierat att uppfylla byggreglerna, men byggprojekt som vill använda lösningen får själva kontrollera vilka specifika regler som den uppfyller och verifieringen av det.

Detta exempel är en mycket kort branschstandard på ett inte så komplext regelområde (11 kap omfattar bara tre regler och det är inte så svårt att se förstå vad standarden kan lösa), men tjänar som en god illustration till hur branschriktlinjer kan ange exempel på lösningar till byggregler. Denna branschstandard kvantifierar regelkravet och anger en miniminivå för utrymme för källsortering i kök. I mer komplexa eller omfattande föreskrifter hade troligen behovet av specificering av regler enligt ovan varit större.

För byggherren, entreprenören och byggprojektet är det viktiga att veta dels att branschriktlinjerna är kvalitetssäkrade, dels att lösningarna i dem håller som verifierade mot byggreglerna, så inte oklarheter uppstår i efterhand med kunder eller andra aktörer. Det går också att söka upp TMF:s branschstandard via RISE:s sida om verifieringsprogrammet som bekräftar att dokumentet är verifierat och på så vis tillgängligt för hela branschen som granskad branschriktlinje till byggreglerna.

Diskussion fallstudier – möjliga målkonflikter och nyttor för byggprojekt

Exemplet Säker vattens branschregler är både verifierade branschriktlinjer som kan användas för att uppfylla byggregler och branschpraxis som montören följer för att styrka sin fackmässighet. Det innebär att branschreglerna, även om de inte är ett projektkrav i byggprojektet, ändå kan vara underlag till projektering och installation när VS-projektör och VS-installatör ska styrka sin fackmässighet och disciplinens skalkrav. I såna fall kan målkonflikter uppstå mellan byggprojektet och VS-disciplinen om projekteringen i övrigt har velat gå på t.ex. billigare lösningar eller andra branschriktlinjer för att uppfylla en specifik byggregel. Som beskrevs i fallstudien kan lösningar som är skalkrav i branschriktlinjer vara fördyrande för byggprojektet genom nyttor i driftskedet som inte direkt kommer byggprojektet till del, om de rör egendomsskydd snarare än samhällets minimikrav för byggnaden. Kravet att läckage inte uppstår, eller att effekterna begränsas, detaljstyr inte på samma nivå som branschreglerna om hur det tekniskt ska utföras eller i vilken utsträckning skadeeffekter begränsas.

Det aktiva läckageskyddet i kök enligt Säker Vatteninstallation 2026:1 avsnitt 4.3 lägger i praktiken ökade kostnader för material och arbete på VS-entreprenaden på byggprojektet, för att skydda mot en ev skada i driftskedet som i princip även skulle kunna uppstå efter att ansvarstiden för installationerna har löpt ut. Ett aktivt skydd skulle ur det perspektivet kunna vara en fråga mellan försäkringsbolaget och försäkringstagaren snarare än mellan byggprojektet och dess kund. Samtidigt är det, som ovan konstaterats, naturligt att branschorganisationer företräder sina medlemmars intressen, i detta fall försäkringsbolagen. Diskussionerna i projektet har även rört att

detaljstyrning av lösningar som denna i branschriktlinjer riskerar att styra bort från de öppna reglerna och utrymmet för innovation som Boverket vill skapa.

Exemplet visar på behovet för byggherrar, entreprenörer och byggprojekt att i den nya regelmodellen kritiskt granska tekniska lösningar enligt branschriktlinjer utifrån om de ger vad projektet efterfrågar, eller högre nivåer än samhällets och projektets krav, som t.ex. kan driva kostnader. Detta är en skillnad i den nya regelmodellen jämfört att använda lösningar i BBR:s Allmänna råd som motsvarade samhällets krav, och inte mer.

I fråga om kvalitetssäkring av branschriktlinjer uppfyller en verifiering av RISE enligt ISO 17029 byggprojektens önskemål om kvalitetssäkring och opartiskhet, men i det ligger också att inte alla branschriktlinjer eller branschaktörers processer kan verifieras av denna metod om RISE ska uppfylla sin opartiskhet. De behövs således fler alternativ för kvalitetssäkring av branschriktlinjer, så de kan klassas som "godkända" med hänvisning till byggregler, vetenskap och beprövad erfarenhet.

En fråga som har diskuterats i projektet är vilken kvalitetssäkring som behövs för olika typer av branschriktlinjer och branschorganisationer. Behoven kan vara olika för nya branschriktlinjer jämfört med sådana som är etablerade och förvaltade i branschen sen många år tillbaka. Som tidigare nämnts ses RISE:s verifiering som anpassad för särskilt nya branschdokument och förstagångsutförare, som inte har några kvalitetssäkrade arbetssätt och kompetens/organisation att luta sig mot sen tidigare. För väl etablerade branschriktlinjer och upphovsorganisationer med förtroende i branschen kan behovet snarare handla om att redovisa processen för granskning (t.ex. organisation, kompetens, arbetssätt med remittering och ständiga förbättringar från kontinuerlig förvaltning). Kraven och behoven för granskning blir olika beroende på om upphovsorganisationen har, eller behöver etablera, förtroende i branschen och i att riktlinjerna följer byggreglerna, aktuell vetenskap och beprövad erfarenhet.

Eftersom det lär behövas fler sätt att verifiera eller "godkänna" branschriktlinjer i förhållande till Boverkets nya byggregler är en väsentlig fråga att fundera över hur alternativ till RISE:s program skulle kunna se ut. Att som RISE verifiera själva branschdokumentet är en möjlig väg att gå, eller att kontrollera dokumentet mot en särskild specifikation. Ett annat alternativ som har diskuterats i projektet är att certifiera processen i organisationen för att ta fram branschriktlinjerna i arbetssätt och organisation, gransknings- och remissförfaranden som säkerställer kvaliteten. För mer omfattande skrifter än dem som RISE:s program hanterar, t.ex. handböcker som uppdateras med regelbundenhet, skulle detta kunna vara en möjlig väg, t.ex. via ISO 9001. Ett tredje alternativ för byggbranschen skulle kunna vara att ta ett helhetsgrepp över området i den nya regelmodellen och upprätta någon form av opartiskt tekniskt branschråd som kan lista och "godkänna" branschriktlinjer i relation till byggreglerna.

I samtliga fall är dock transparensen och tydligheten viktigast för att användarna ska kunna använda och värdera branschriktlinjernas lösningar för kraven i byggreglerna. Som nämnts i exemplen behöver byggprojekt kunna känna trygghet att kravuppfyllnaden i lösningar de använder är verifierad till en nivå som accepteras som motsvarande samhällskravet av både bransch, kommuner och Boverket. Här finns intressen att bevaka för byggprojekt i branschen, i hur branschriktlinjer redovisas, verifieras och tillgängliggörs för att byggherren kan känna förtroende för dem som föreslagna

lösningar, kravnivåer eller verifieringsprocesser – vilket gäller för alla former av branschriktlinjer och verifieringsprocesser för dem.

Som ett avslutande exempel på transparens visas nedan förordet till Stålbyggnadsinstitutets *Vägledning för val av säkerhetsklass och utförandeklass för hallbyggnader* som har tagits fram som stöd för användning i Boverkets nya regelmodell. Förordet beskriver kortfattat innehåll och bakgrund till dokumentet och redovisar öppet vilka som har ingått i arbetsgrupp respektive referensgrupp. I vägledningen redovisas även tydligt från vilka referenser och källmaterial som underlag har hämtats till de råd om val av säkerhetsklass och utförandeklass som ges i vägledningen.

Förord

Boverkets föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m. m., BFS 2024:6, trädde i kraft 2025-07-01 med en övergångsperiod på 1 år.

I och med övergången från EKS 12 (BFS 2022:4) till BFS 2024:6 ger Boverket inte längre några allmänna råd förutom ett, om tillämpning av eurokoderna. Därutöver är kraven endast formulerade som kortfattade föreskrifter.

I samband med övergången till BFS 2024:6 har det identifierats ett behov av kompletterande råd och rekommendationer till föreskrifterna i BFS 2024:6 för val av säkerhetsklass och utförandeklass för vanligt förekommande bärverksdelar i hallbyggnader.

Vägledning för val av säkerhetsklass och utförandeklass för hallbyggnader ger råd och rekommendationer för val av säkerhetsklass och utförandeklass för bärverksdelar i hallbyggnader för vanligt förekommande dimensioneringssituationer och lastfall.

De råd och rekommendationer som ges i denna vägledning baseras på föreskrifterna i BFS 2024:6, de allmänna råden i EKS 12 och tidigare svenska regelverk samt etablerad branschpraxis i Sverige.

Vägledning för val av säkerhetsklass och utförandeklass för hallbyggnader är indelad i tre kapitel. I Kapitel 1 sammanfattas råd och rekommendationer för val av säkerhetsklass och utförandeklass för hallbyggnader. Bakgrund till råden och rekommendationerna för val av säkerhetsklass ges i Kapitel 2 och för val av utförandeklass i Kapitel 3.

På uppdrag av Stålbyggnadsinstitutet har *Vägledning för val av säkerhetsklass och utförandeklass för hallbyggnader* utarbetats av [REDACTED]

I förarbetet och under granskningen av innehållet i vägledningen har [REDACTED] varit starkt bidragande.

Arbetet har utförts med stöd av en referensgrupp bestående av:

ArcelorMittal Construction
Wenercon
Areco Profiles
Ranaverken
Lindab
Peab
Nordec
Llentab
J3M
MAKU
Ruukki Construction
Borga
EAB

Stockholm i december 2025

Figur 17 Förord till *Vägledning för val av säkerhetsklass och utförandeklass för hallbyggnader* (SBI Publikation 204), 2025. Namnen på personerna bakom arbetet har strukits här för att sätta fokus på deras roller och fackmässighet på ett mer generellt plan i exemplet.

I den nya regelmodellen där den tekniska kompetensen i byggprojekten genom sin fackmässighet ska avgöra vilka underlag som krävs för t.ex. specificerade kravnivåer och verifieringsmetoder ser vi i projektet en stor nytta i en tydlig redovisning som personer med lämplig kompetens och erfarenhet kan utgå ifrån för att bedöma trovärdigheten och användbarheten i metoderna. I exemplet ovan finns även ett etablerat institut med dokumenterad historik av handboksutgivning som avsändare.

Detta ligger i linje med Boverkets formuleringar i PBL kunskapsbanken som tidigare beskrivits om vad som behöver bedömas i fråga om fackmässighet. I dagsläget, när få strukturer för kvalitetssäkring i relation till Boverkets nya byggregler har etablerats i branschen, är granskningsbarhet och transparens avgörande för att byggprojekten ska kunna avgöra kvaliteten och nyttan i de branschriktlinjer som finns, både för dem som är verifierade och dem som inte är det.

5.4. Orosmoln att bevaka i implementeringen

I avslutningen av det öppna branschseminariet ställdes två sammanfattande öppna frågor om vad seminariedeltagarna ser som viktigt att bevaka i övergången till, och implementeringen av, en ny regelmodell.

Den första frågan är vilka saker som är viktiga att bevaka för byggprojekten, genom t.ex. branschorganisationer för byggherrar och byggföretag eller andra företrädare i branschen. Diskussionen illustreras av ordmolnet i nedan bild. Svaren kan grupperas som

1. Samverkan i sektorn och bred förankring i arbetssätt
2. Tydlighet avseende kravformulering, kravhantering och verifiering
3. Likhet över landet och mellan kommuner i tolkning av regelverket
4. Möjligheter i ökat fokus på kompetens och kvalitet, och innovation
5. Bevakning av att tillämpningen inte leder till suboptimeringar, kravinflation, att branschriktlinjer tillämpas som regler, att särintressen styr helheten eller att utveckling och innovation hämmas

Figur 18 "Ordmoln" som svar på frågan var som är viktigt att bevaka i övergången till en ny regelmodell, ut byggprojektperspektivet.

Den andra frågan gällde vad Boverket behöver bevaka och följa upp i implementeringen och övergången till en ny regelmodell, ur byggprojektens perspektiv. Här rörde sig frågorna i diskussionen kring områdena

1. Om ambitionerna bakom den nya regelmodellen nås eller ej.
  - Effekter i byggprocess, trender, kostnadsutveckling och främjande av innovation och utveckling
  - Fungerar en övergångsperiod på 1 år? Det är mycket få projekt som hittills har vågat pröva den nya regelmodellen, varför är det så?
2. Tolkning av regelverket, uppföljning av lika bedömning över landet och samsyn i tolkningen mellan byggprojekten och kommunerna
3. Hur utvecklas arbetssätten i branschen och fokus på kvalitet och kompetens?
  - Kopplingen till certifierade byggbedömningsföretag, utvecklingsinitiativ kring regelkompetens och att minska byggfel berördes i diskussionen.

Ordmolnet i nedan bild får illustrera medskicken till Boverket.

Figur 19 "Ordmoln" som svar på frågan var som är viktigt att Boverket följer upp och bevakar i övergången till en ny regelmodell, ut byggprojektsperspektivet.

6. Resultat

Resultatet från arbetet diskuterades i ett avslutande branschgemensamt seminarium, och presenteras i denna rapport och i ett diskussionsunderlag för branschen. Nedan presenteras resultaten ur byggprojektens perspektiv utifrån de mål som har angivits för den nya regelmodellen.

6.1. Nås målen för en ändrad regelstruktur?

Vårt utvecklingsprojekt ser möjligheter för byggprojekten i det nya öppnare regelverket i att själva kunna välja hur och genom vilka tekniska lösningar som kraven ska uppnås. Detta kan, som intentionen var, bidra till teknikutveckling, effektivisering och kostnadsbesparingar, särskilt om kravuppfyllnaden för tekniska lösningar bedöms på samma sätt i alla kommuner. Ökat fokus på kompetens, kvalitet och systematik i arbetssätten för att uppfylla funktionskraven kan också bidra till bättre och mer projektanpassade lösningar än detaljstyrning eller lösningsförslag som ses som regler. Samtidigt har projektet också identifierat hinder och möjliga konsekvenser som kan begränsa möjligheterna.

Nedan görs en genomgång utifrån de mål som sammanställdes under avsnitt 4.1, och *Framtagande av nya byggregler*, där det både finns målsättningar som projektet anser uppfyllda och utmaningar som kvarstår:

Förtydliga och likrikta regelstrukturen, och kopplingen till lagstiftningen

Boverkets nya föreskrifter har en tydligare koppling till PBLs tekniska egenskaps- och utformningskrav, där varje föreskrift svarar mot ett krav. Föreskrifterna kommer också att kunna revideras var för sig.

Samtidigt har hänvisningar till annan lagstiftning och regelverk tagits bort tillsammans med de Allmänna råden, vilket riskerar att göra det mer otydligt vilka regler och definitioner som är styrande i uppfyllandet av byggreglerna. I vissa fall, vilket vi återkommer till, innebär de borttagna hänvisningarna även att regelkraven blir mindre precisa.

Förtydliga och renodla kraven som funktionskrav

Genom att ta bort de Allmänna råden blir det tydligare vad som är krav, och som därmed måste uppfyllas. Det är dock inte vår uppfattning att kraven i sig har förtydligats – i många fall har det snarare blivit tvärtom där definitioner av centrala begrepp, inklusive fackmässighet, saknas. Här ingår också de hänvisningar till preciserings- och förtydliganden hos andra myndigheter som tidigare fanns i Allmänna råd, men inte har ersatts när de Allmänna råden togs bort.

Användning av i många fall kvalitativa eller ej specificerade kravformuleringar framför kvantitativa, talar delvis emot syftet med det öppnare regelverket med funktionskrav som möjliggörare för många olika lösningar. Osäkerheten och arbetsbördan för projekten i att först behöva etablera en tolkning av kravnivån för att sen kunna ta fram lösningar för den riskerar att bromsa initiativ och utveckling, särskilt om det är osäkert för byggprojekten om kommunen kommer att göra samma regeluttolkning.

Konsekvensen av detta är att samhällets kravnivå blir oklar, och såväl krav som verifiering kan bli föremål för tolkning i många regler. Internt i byggprojekten finns en risk i att den gemensamma nivån inte är definierad som grund för förfrågningar, anbud och avtal, vilket ger risk för olika tolkningar mellan parter i byggprojekt och avtal. Detta kan undanröjas genom att samtliga krav definieras tidigt i projektet, något som dock riskerar att vara kostnadsdrivande i form av mycket omfattande utredningar.

Det ger också stora osäkerheter i bygglovs- och byggprocessen i relation till kommunerna som tillsynsmyndighet. Om byggprojektet och kommunen tolkar krav och verifieringskrav olika riskeras förseningar i bygglov eller startbesked. För krav som inte prövas i lovet eller tas upp i tekniskt samråd ligger osäkerheten kvar och riskerar att fördröja slutbesked, eller leda till rättelse- eller åtgärdsförelägganden efter slutbesked. Sådana osäkerheter, och de kostnader hanteringen av dem eller ev förseningar leder till, är väsentliga risker för byggprojekt.

Ta bort Allmänna råd med förslag på lösningar som kan misstolkas som krav

Att Allmänna råd generellt har tagits bort är den största synliga förändringen mellan BBR och de nya byggreglerna. Byggprojekt och branschen i stort delar Boverkets bild att det är bekymmersamt när lösningar i Allmänna råd har framstått som krav eller praxis i vissa geografier. Att ta bort lösningsförslagen är därför positivt.

Boverket pekar på att branschen själva ska ta fram förslag på lösningar, och det finns också många nya och pågående initiativ till branschriktlinjer och olika förslag på tekniska lösningar från branschorganisationer och andra aktörer runt om i branschen. Samtidigt bör man ha i minnet i byggprojektens perspektiv att öppenheten i de nya kraven handlade om att kunna ta fram egna tekniska lösningar – för ökad teknisk utveckling, innovationsgrad, effektivisering, kostnadseffektivitet och konkurrenskraft – och inte att gå från att följa ett lösningsförslag i ett Allmänt råd till att följa ett från en branschorganisation. För att uppnå syftena med ett öppnare regelverk är det inte gemensamma branschlösningar så mycket som möjligheten att ta fram och verifiera egna lösningar till regelkrav i projektet som är viktig att uppfylla och bevaka.

Floran av förslag till lösningar från olika branschaktörer är positiv i sin möjliga mångfald, kan förenkla för projekten, och kan också driva utveckling och resultera i många alternativa lösningar till samma regler. Å andra sidan kan resultatet också bli inga lösningsförslag alls på områden som saknar starka branschorganisationer eller marknadsmässiga incitament att ta fram lösningar, när det är branschen som ansvarar och inte myndigheten.

Slutligen är det viktigt att problemet i tillämpning av tekniska lösningar i de Allmänna råden, att de ibland tolkades som krav eller enda godkända lösning, inte överförs till branschens lösningar. En teknisk lösning framtagen av en branschorganisation är inte ett krav att följa. Det blir särskilt viktigt i fall där branschens tekniska lösningar är mer omfattande eller kostsamma än samhällets miniminivå.

Ta bort hänvisning till andra myndigheters riktlinjer eller standarder

De hänvisningar som fanns i Allmänna råd omfattade som vi visat ibland definitioner av begrepp eller kravnivåer, ibland förslag på verifieringsmetoder, tester eller lösningar. Det kan både vara positivt för det mer renodlade regelverket att hänvisningar av oklar status tas bort, och i andra fall negativt ur byggprojektens perspektiv att specificeringar tas bort, om de inte samtidigt ersätts av specificeringar i reglerna själva.

Som tidigare nämnts behöver ett krav vara entydigt definierat och gärna kvantifierbart för att samhällets kravnivå ska vara tydligt specificerad och möjlig att verifiera. Det är svårt att använda möjligheterna i det öppnare regelverket om inte funktionen i funktionskravet som ska uppfyllas och verifieras är entydig.

Även verifieringsmetoder som tidigare togs upp i Allmänna råd har nu försvunnit. Det hade från byggprojektens synvinkel varit tydligare om Boverket angav hur kravuppfyllnad kan verifieras, särskilt i de regler som inte har en kvantifierad kravnivå. Om samhällets kravnivå behöver tolkas i varje projekt, samt varje projekt sedan behöver ta fram metoder som kan visa på att denna tolkning är uppfylld, för att slutligen kunna ta fram tekniska lösningar som uppfyller kravnivån när de prövas enligt metoden, blir osäkerheten stor och multiplicerad i flera led.

Osäkerheten riskerar, som tidigare beskrivits, att slå emot projektens benägenhet till teknisk utveckling, innovation, effektivisering och kostnadseffektivisering, då det är för osäkert om både regeltolkning, verifieringsmetod och teknisk lösning uppfyller samhällets krav, och kommer att göra det även i kommunens tolkning. Det är heller inte bara nya tekniska lösningar som utmanas utan även verifiering av alla krav som har skärpts eller formulerats om, som inte längre kan verifieras som i BBR eller där tidigare föreslagna eller framtagna lösningar inte längre är tillämpbara.

Förenkla regelverket, så byggprojekten själva kan avgöra hur kraven ska nås

Förenklingen av regelverket var ett mål i sig, som skulle leda till att stimulera till nya tekniska lösningar och innovation, samt att främja effektivisering och billigare byggande, och med det ökad konkurrenskraft.

Projektets bild av den nya regelmodellen är att öppna regler med renodlade funktionskrav är av godo, och ger byggprojekten större möjligheter till att själva ta fram tekniska lösningar och kunna konkurrera på marknaden med bättre lösningar och egen teknikutveckling. Fokus på fackmässighet, kvalitet och kontroll i det nya regelverket flyttar fokus från att "göra som man alltid har gjort" till att kompetensen i projektet ska säkerställa att byggreglerna nås.

Samtidigt finns en betydande risk att möjligheterna med det öppna regelverket, som skulle stimulera till teknikutveckling, innovation, bättre, effektivare och billigare tekniska lösningar och byggande inte kommer att utnyttjas i någon större utsträckning på grund av oklarheter i regelverket som leder till osäkerheter om tolkningar, och med det risk för förseningar och fördröjningar i byggprocessen. Detta har beskrivits i flera fall ovan. Vi har i projektet också sett att mycket få byggprojekt hittills har valt eller vågat använda de nya byggreglerna, vilket skulle kunna ha ett samband med osäkerheterna som upplevs i regelmodellen.

Vidare, vad som är viktigt ur byggprojektens perspektiv när branschen övertar ansvaret för förslag på tekniska lösningar är att det är förutsägbart och tydligt hur lösningarna ska användas för att reglerna ska uppfyllas. Här efterfrågas både tydlighet och tillgänglighet i vilka branschriktlinjer som finns, att de är kvalitetssäkrade, vilka specifika regler de löser samt att kravuppfyllnaden för lösningen är verifierad mot byggreglerna.

Det finns inte en ansvarig samlad mottagare för de delar av regelmodellen som nu överförs till branschen att hantera, och det finns heller inte någon neutral eller officiell plattform för arbetet eller beskrivning av hur samverkan behöver se ut med Boverket och kommunerna som tillsynsmyndighet framåt. Detta är en punkt som också driver osäkerheter i byggprojekt, och kan ha bidragit till att så få projekt hittills har vågat pröva det nya regelverket. De nationella valen till eurokoder har inte varit klara, och det saknas överblick över vilka branschinitiativ som pågår, hur kravnivåer ska kunna tolkas och verifieras, och vilka branschriktlinjer som tas fram och hur de kvalitetssäkras mot byggreglerna – och om branschens bild av detta arbete stämmer med Boverkets och kommunernas bild. I dessa delar är det inte en förenklad regelmodell som har införts, utan en modell med ännu många luckor och oklarheter för tillämpningen.

6.2. Möjliga konsekvenser för byggprojekt i den nya regelmodellen

De mest väsentliga konsekvenserna för byggprojekt i den nya regelmodellen som har framkommit i projektet kan sammanfattas i följande tre möjligheter och fyra risker:

- **Möjligheter** till nya lösningar och produkter som är bättre anpassade efter kunders krav och behov i ett mer öppet regelverk
- **Möjligheter** till kvalitetsfokus och teknikutveckling i projektering där fokus läggs på byggprojektets kompetens för framtagning av egna lösningar
- **Möjlighet** till bred utveckling av tekniska lösningar i bransch och branschriktlinjer – som dock behöver samordnas, beskrivas transparent och specificerat samt kvalitetssäkras av branschen i förhållande till regelverket för att minska osäkerheterna
- **Risk** för oförutsägheter i bygglovsprocess eller tolkning av krav som kan hämma teknikutveckling, innovation, effektivisering, kostnadsbesparingar och med det de ökade konkurrensmöjligheterna i det öppna regelverket om byggprojekten inte vågar utnyttja dem
- **Risk** för att otydligt preciserade samhällskrav leder till oklarheter i anbud, avtal eller mot kommunen i vad byggprojekten ska leverera och kostnadssätta, vilket kan leda till ökade kostnader, förseningar, tvister eller förelägganden i efterhand
- **Risk** för skillnader i hantering mellan olika kommuner om kravnivåer, verifiering eller framtagna lösningar tolkas olika i förhållande till regelverket, vilket kan leda till förseningar och kostsamma omtag i byggprojekt
- **Risk** för ökade kostnader för verifiering och dokumentation, kostnadsdrivande lösningar, förskjutning av kostnader till byggprojekt eller överleveranser över samhällets miniminivå i branschaktörers lösningsförslag

7. Slutsatser och vidare rekommendationer

Målen med den nya regelmodellen att ge ökade möjligheter till innovation och teknikutveckling är centrala för byggbranschens utveckling, för att kunna nå de effektiviseringar, kostnadsbesparingar och den ökade konkurrenskraft som det nya regelverket syftar till – men lika mycket för att klara den gröna omställning som samhället står inför och som inte har varit så synlig i de föreskrifter som har publicerats hittills. Vinsterna i dessa aspekter får heller inte ätas upp av ökat arbete eller kostnader för administration av den nya modellen om målen ska kunna nås.

Det finns därför ett stort behov i branschen, med utgångspunkt i entreprenörer och byggherrar, att Boverket följer upp implementeringen och tillämpningen av den nya regelstrukturen i de kommunala bygglovsprocesserna och byggprojekten, för att se om justeringar behövs i regelstrukturen eller regelverket för att kunna uppnå målen.

Särskilt viktigt att bevaka och utvärdera är effekterna som det nya öppnare regelverket ska ge för byggbranschens utveckling och ökad konkurrens. Om utvecklingen hämmas eller hålls tillbaka, vilka är orsakerna? Även om totaleffekten är positiv, finns det några delmoment som verkar hämmande? Vilka åtgärder eller vilket material kan myndigheten i så fall behöva ta fram för att driva utvecklingen i rätt riktning?

Projektet har identifierat risker med oklara formuleringar av krav, och att kvantifierade kravnivåer eller metoder för verifiering av kravuppfyllnad saknas, som kan leda till att regler och verifieringsnivå tolkas olika i olika kommuner eller mellan branschens olika parter. Boverket behöver därför följa upp hur kraven och uppfyllnad av dem tolkas, om tolkningen stämmer med myndighetens intentioner, samt att samma lösningar, liksom krav på verifiering och vad som anses fackmässigt, bedöms lika i alla delar av landet – eller hur detta annars ska säkerställas. Osäkerheter riskerar annars att bromsa den önskade utvecklingen.

Här är det också viktigt att branschens framtagna lösningar inte likställs med byggregler eller Allmänna råd, eller ses som utpekad lösning för fackmässighet eller kravuppfyllnad. Branschlösningar är inte detsamma som samhällets kravnivå. De ska uppfylla samhällskraven – men de kan alltid överleverera i teknik eller kostnad, och riskerar att förskjuta kostnader mellan aktörer och skeden, vilket kan leda till att byggkostnaderna ökar i samhället. Det behöver också bevakas att inte branschlösningar återför den detaljstyrning som de öppna funktionskraven ska styra bort från.

Sammanfattningsvis behöver Boverket följa upp implementering och tillämpning av den nya regelmodellen i följande aspekter:

1. Effekter på innovation och teknikutveckling i branschen
2. Effekter på effektivisering och ökad konkurrenskraft i branschen
3. Kostnadseffekter av verifiering, dokumentation, ev ökad administration eller kostnadsförskjutningar i byggprojekten – riskerar modellen att öka byggkostnaderna?
4. Tolkning av regelkrav, kravnivåer, nivå av verifiering och fackmässighet
  - Tolkas uppfyllnad av samhällets minimikrav så som Boverket avsåg?

- Görs tolkningen lika över landet?
- Är kravnivån konstant eller finns en utveckling mot överkrav?
- Bedöms byggprojektens möjligheter att ta fram lösningar som uppfyller funktionskraven i regelverket, eller sker glidningar mot detaljstyrning eller att branschlösningar, d.v.s. ej regler, ska uppfyllas?

Samhällsbyggnadssektorn behöver gemensamt ta ansvar för att ta fram, hantera och tillgänglighålla förslag på tekniska lösningar och verifieringsmetoder som svarar mot regelverkets krav. Denna samverkan behöver omfatta alla sektorns aktörer, från byggprojekt till kommuner, leverantörer och konsulter, för att kunna utveckla gemensamma tolkningar och identifiera och hantera ev målkonflikter. Utvecklingen behöver också ske i samverkan och dialog med Boverket, där det behöver bli tydligt och officiellt att standardiseringsarbetet kopplar till regelverket, och vilka branschriktlinjer, tekniska lösningar, kvalitetssäkrings- och verifieringsmetoder eller utvecklingsprojekt som kan anses ingå i branschens byggregelarbete.

Mer i detalj kan följande efterfrågas från branschen:

1. Det behövs ett officiellt forum för samverkan kring de nya byggreglerna, där alla delar av branschen, kommuner och även Boverket kan delta.
  - Det behöver vara ett enda utpekat forum som för dialogen med Boverket, och varifrån branschens utvecklingsarbete i regelfrågor kan initieras och utvecklas, för trovärdighet, överblick och samordning.
  - Det kan behövas någon form av tekniskt eller tekniska branschråd i detta forum som kan stå för riktlinjer för hur vägledning, verifieringsmetoder, tekniska lösningar eller program för kvalitetssäkring kan anses uppfylla branschens krav och kvalitetsnivå som stöd i tillämpningen av byggreglerna. De kan också identifiera behov och initiera utvecklingsinsatser.
  - Det behövs också nån form av erfarenhetsinsamling för utvärdering av implementeringen och tillämpningen av det nya regelverket utifrån målen
2. Det behövs en officiell och gemensam plats varifrån det går att få överblick över alla tillgängliga branschriktlinjer, tekniska lösningar och verifieringsmetoder för funktionskrav och hur man får tillgång till dem, så att allt branschutvecklat material kopplat till regelverket kan nås från samma ställen och ev motstridigheter, luckor eller överlapp synliggörs och kan åtgärdas
3. Det behövs översikt över gemensamma och i branschen accepterade metoder för att verifiera och kvalitetssäkra branschlösningar för regeluppfyllnad av det nya regelverket, för att undanröja osäkerheterna i vilken verifiering som behövs.
4. Det behövs en tydlighet och transparens i formulering av branschriktlinjer där det framgår vad och vilka specifika byggregler de uppfyller, och att kravuppfyllnaden för dessa kan anses verifierad mot regelverket.
5. Det behövs fler och olika modeller och program för officiell verifiering eller godkännande av olika typer av branschriktlinjer i förhållande till det nya regelverket, med målet att alla typer av branschriktlinjer ska kunna verifieras.

De möjliga konsekvenser för byggprojekt som har identifierats i den nya regelmodellen behöver belysas, bevakas och hanteras i såväl tillämpningen i enskilda projekt som i utvecklingen i branschen i stort. Från byggprojektens sida skulle en uppföljning av kostnaderna för och effekterna av implementeringen av den nya regelmodellen kunna göras inom ramen för ett nytt SBUF-projekt.

8. Referenser

- Boverket. (2020). *Boverkets Byggregler BBR (BFS 2011:6 med ändringar till och med BFS 2020:4)*. Hämtat från boverket.se:
<https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2020/konsoliderad-bbr-2011-6-tom-2020-4.pdf>
- Boverket. (2020). *Möjligheternas byggregler Ny modell för Boverkets bygg- och konstruktionsregler RAPPORT 2020:31*. Karlskrona: Boverket.
- Boverket. (den 12 08 2024). *Boverkets byggregler, BBR, från 1994*. Hämtat från boverket.se:
<https://www.boverket.se/sv/lag--ratt/aldre-lagar-regler--handbocker/aldre-regler-om-byggande/bbr-fran-1994/>
- Boverket. (2024). *Boverkets föreskrifter (2024:10) om skydd mot buller i byggnader*. Karlskrona: Boverket
- Boverket. (2024). *Boverkets föreskrifter (BFS 2024:8) om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt hushållning med vatten och avfall*. Hämtat från boverket.se:
<https://rinfo.boverket.se/BFS2024-8/pdf/BFS2024-8.pdf>
- Boverket. (2024). *Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2024:6) om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m.*. Hämtat från boverket.se: <https://rinfo.boverket.se/BFS2024-6/pdf/BFS2024-6.pdf>
- Boverket. (2024). *Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2024:7) om säkerhet i händelse av brand i byggnader*. Hämtat från boverket.se: <https://rinfo.boverket.se/BFS2024-7/pdf/BFS2024-7.pdf>
- Boverket. (den 31 03 2025). *Om Boverkets nya byggregler - Boverket*. Hämtat från boverket.se:
<https://www.boverket.se/sv/byggande/regler-for-byggande/om-boverkets-nya-byggregler/>
- Boverket. (den 01 07 2025). *Projektering och utförande av byggnader - säkerhet vid användning*. Hämtat från PBL Kunskapsbanken – en handbok om plan- och bygglagen:
<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/sakerhet-anvandning/projektering-utforande/>
- Boverket. (2025). *Projektering och utförande av byggnader – säkerhet vid användning*. Hämtat från boverket.se: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/sakerhet-anvandning/projektering-utforande/>
- Boverket. (den 23 02 2026). *Boverkets begreppsbank*. Hämtat från Boverkets begreppsbank:
<https://begreppsbank.boverket.se/>
- Boverket. (BFS 2011:10 med ändringar till och med BFS 2022:4). *EKS, Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:10) om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder)*. Hämtat från boverket.se: https://rinfo.boverket.se/BFS2011-10/dok/BFS2022-4_Konsolidering.pdf
- Branschrekommendationer.se. (den 10 11 2025). *Om branschrekommendationer*. Hämtat från branschrekommendationer.se: <https://branschrekommendationer.se/om-branschrekommendationer/>
- Byggföretagen. (2023). *Nationell strategi för standardisering inom samhällsbyggnad (SBUF 14078)*. SBUF.
- Gabriell, K. (den 08 12 2025). *Vilka vägledning kan man lita på?* Hämtat från Samhällsbyggandets Regelforum: Byggregler i förändring - första intrycket och vad händer sen? :
<https://youtu.be/r6rk0eQAwul?t=4138>
- Institutet för språk och folkminnen. (den 23 02 2026). *Rikstermbanken*. Hämtat från rikstermbanken.se:
<https://rikstermbanken.se/>
- Kommittén för Modernare Byggregler. (den 19 12 2019). *Modernare byggregler - förutsägbart, flexibelt och förenklat SOU 2019:68*. Hämtat från regeringen.se:

